

371.39.4424

191748

๔.๖

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจวิชาภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยการนำใช้
บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนตามคู่มือครู

ปริญญาพนธ์

ของ

พัญรัตน์ เจริญสิน

24 พ.ย. 2537

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา

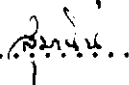
มีนาคม 2537

ลิขสิทธิ์ เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

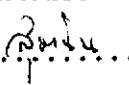
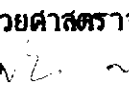
191748

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาบริบูรณ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

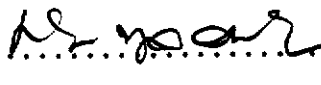
คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง)
..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทิมา พรหมโชติกุล)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับบริบูรณ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริภา พลสุวรรณ)

วันที่ ๒ เดือน มีนาคม พ.ศ. 2537

ประกาศคุณูปการ

การทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ประสบความสำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือและกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมานัน รุ่งเรืองธรรม รองศาสตราจารย์ ดร.เปรี๊ญ กุมท ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมพร ชมอูตม์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ เบาใจ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และช่วยเหลือผู้วิจัยอย่างยิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านที่ให้ความเมตตากรุณาต่อผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทิมา พรหมโชติกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการตรวจและแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย และอาจารย์ในหมวดวิชาภาษาไทย ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษาทุกท่าน อาจารย์ช่อจิรัฐ จันทระประสิทธิ์ อาจารย์ธีรพัฒน์ จันเพชร และคณาจารย์โรงเรียนเม็กกะสันพิทยารวมทั้งผู้อำนวยการ คณะครู อาจารย์โรงเรียนวัดบ้านโป่ง "สามัคคีคุณูปถัมภ์" ทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาในการทดลองและเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี และขอขอบใจนักเรียนทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ผู้อำนวยการกองโรงเรียนอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้กรุณาเอื้อโอกาสสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสจัดทำปริญญานิพนธ์จนสำเร็จเป็นรูปเล่มสมบูรณ์

ขอขอบคุณรุ่นพี่ (ปี 30) คือคุณวราภา โพธิ์สัทธิธา และเพื่อน ๆ เอกการมัธยมศึกษา (ปี 32) ทุกคน โดยเฉพาะ คุณทวีศักดิ์ บุญทน (สาขาการสอนภาษาไทย) ที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือเป็นอย่างดี รวมทั้งนิสิตปริญญาโทชาวมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ทุกท่าน ทุกกลุ่ม ที่กรุณาให้กำลังใจ ให้ความห่วงใยตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นที่สุด

ขอขอบพระคุณทุก ๆ ท่าน ที่ไม่ว่าจะบุญนามไว้ทั้งหมดที่มีส่วนช่วยเหลือให้ผู้วิจัยจัดทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ที่สำคัญที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา อันเป็นที่รักและเคารพหยิ่งที่คอยห่วงใยเกื้อหนุน และเสริมกำลังใจผู้วิจัยตลอดมา และขอขอบคุณพี่ชายผู้วิจัย คือ คุณชัชวาลย์ สงวนศิริ และคุณสุกรี ชัยมงคล รวมทั้งญาติพี่น้อง เพื่อน ๆ ที่ทำงาน และผู้ที่อยู่รอบข้างทุกคนที่ช่วยเป็นกำลังใจมีส่วนช่วยให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ท่ามกลางความยินดีของทุกท่านดังกล่าว

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ให้ความกรุณาช่วยเหลือสนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัย รวมทั้งเงินทุนและเป็นกำลังใจที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ผู้วิจัยเกิดความมานะพยายามจนประสบความสำเร็จ ขอมอบความดีและประโยชน์ที่ได้รับจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แด่ทุกท่าน

ณัฐินี เจลิมสิน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	6
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคู่มือครูภาษาไทย ของกรมวิชาการ	10
เอกสารที่เกี่ยวกับบทเรียนสำเร็จรูป	12
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนสำเร็จรูป	38
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	51
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	51
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	52
การดำเนินการทดลอง	58
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	59
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	59
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	61
ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	61
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	66
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	66
สมมุติฐานการศึกษาค้นคว้า	66
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	66
การวิเคราะห์ข้อมูล	68
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	68
อภิปรายผล	68
ข้อเสนอแนะ	71
บรรณานุกรม	72
ประวัติย่อของผู้วิจัย	85

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงค่าสถิติพื้นฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	62
2	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	63
3	แสดงค่าสถิติพื้นฐานของความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	64
4	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	65

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

แผนภูมิแสดงขั้นตอนการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป.....	25
---	----

บทที่ 1

บทนำ

บทนำ

ปัจจุบันการศึกษามีความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์อย่างยิ่ง มนุษย์ได้พยายามใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาความเป็นอยู่ของตนเองและสังคม ประเทศชาติจะมีเสถียรภาพและความมั่นคงได้ก็ต่อเมื่อพลเมืองมีการศึกษาศึกษาสามารถปรับตัว เพื่อยู่ร่วมกันและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังนั้นนักวิชาการการศึกษาจึงได้พยายามคิดค้นหาวิธีการสอนที่จะช่วยส่งเสริมสติปัญญาความสามารถของนักเรียนจึงเป็นเหตุให้การศึกษาของไทยต้องมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะการศึกษาช่วยสร้างคนให้สามารถทำงานเป็น มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม สามารถอยู่ร่วมกันโดยสันติ ทำกิจกรรมร่วมกันเลวร้ายและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล รู้จักแก้ปัญหา รู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเองและของผู้อื่น (นางลักษณ์ สิทธิชัย. 2523 : 1) การให้การศึกษาแก่คนในชาติจะได้ผลดีต้องอาศัยภาษาประจำชาติเป็นเครื่องมือ บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2518 : 29) ให้เหตุผลว่า "... ภาษาเป็นชีวิตของชาติเป็นศูนย์รวมความดีและภาษาเป็นวิถีทางที่จะนำไปสู่การพัฒนาบุคลิกภาพเกือบทุกด้าน

แม้สภาพสังคมและวิทยาการจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ภาษาไทยก็ยังมีความสำคัญต่อคนไทยมากเพราะนอกจากจะมีความสำคัญทางด้านการสื่อสารแล้ว ภาษายังเป็นวัฒนธรรมอันสูงส่งและละเอียดละไม ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติเป็นเครื่องหมายแสดงความเป็นชาติ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของคนในชาติ และเป็นปัจจัยสำคัญในการถ่ายทอดวัฒนธรรม (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. 2525 : 1) กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักในความสำคัญขั้นนี้ จึงได้กำหนดให้วิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ ซึ่งผู้เรียนทุกคนจะต้องสอบผ่านจึงจะจบหลักสูตรตามที่ระบุไว้ในเกณฑ์การจบหลักสูตร (วาสนี ชูสงค์.

2525 : 1)

ในการที่ครูนำหลักสูตรวิชาภาษาไทยไปใช้นั้น ควรคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนและประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ครูควรจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้สึกประสบความสำเร็จ มีความรู้และทักษะทางภาษาดี มีความมั่นใจ และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทย ตลอดจนครูควรจะได้ใช้กลวิธีการสอนต่าง ๆ และจัดกิจกรรมแปลก ๆ ใหม่ ๆ หลายชนิด เพื่อให้การเรียนการสอนภาษาไทยสนุกสนาน มีชีวิตชีวา นักเรียนรู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหา และมีทักษะทางภาษาดี สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ (สุจิต เพียรชอบ. 2525 : 49) สำหรับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย เพื่อให้บรรลุตามความมุ่งหมายเป็นอย่างคืบหน้า ควรเน้นสัมฤทธิ์ผลของทักษะการเข้าใจภาษา คือ การฟัง การอ่าน และทักษะการใช้ภาษา คือ การพูด การเขียน จนสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อความคิด ความเข้าใจ แสวงหาความรู้ และมีเหตุผล (บุญเสริม ฤทธาภิรมย์. 2519 : 25) การเรียนการสอนภาษาไทยเท่าที่ผ่านมา และที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไม่ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากประสบอุปสรรคหลายประการ เช่น พื้นความรู้ภาษาไทยของนักเรียนแตกต่างกัน จำนวนนักเรียนในชั้นมากเกินไป ครูขาดอุปกรณ์การสอนและพื้นความรู้เกี่ยวกับการวัดผล เป็นต้น แต่ปัญหาที่มีความสำคัญมากที่สุดก็คือ วิธีสอนของครู (อารีย์ เจริญพจน์. 2521 : 1)

จากสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ดังที่กล่าวแล้วข้างต้นอาจทำให้คุณภาพการศึกษาด้อยลง นักเรียนมีความรู้ที่อยู่ในกรอบ เพราะครูมุ่งแต่จะหาความรู้มาถ่ายทอดให้นักเรียนเท่านั้น นักเรียนไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็น ชักถามข้อสงสัย และพัฒนาทักษะเนื่องจากวิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะที่สำคัญที่สุด ถ้าการใช้ภาษาขาดประสิทธิภาพ การดำเนินชีวิตย่อมขาดประสิทธิภาพไปด้วยเกือบทุกด้าน (บุญเหลือ เทพยสุวรรณ. 2520 : 3)

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523 : 38 - 39) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่การเรียนการสอนในปัจจุบันยังไม่มีประสิทธิภาพว่า เนื่องจากบทบาทคุณภาพของครูที่เป็นปัญหาเด่นชัด คือ ครูขาดการเตรียมการสอนและขาดทักษะการใช้เทคนิคใหม่ ๆ มาช่วยปรับปรุงคุณภาพการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จอห์น เอ็มสวอรัย (2512 : 84) ที่ได้สำรวจสภาพการเรียนการสอนภาษาไทย พบว่า ปัญหาที่ทำให้นักเรียนไม่สนใจการเรียน เนื่องมาจาก

เบื่อบทเรียนที่ซ้ำซาก กิจกรรมการเรียนการสอนไม่น่าสนใจ ไม่เหมาะกับวัยและความ
 สามารถของเด็ก ดังที่ สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรวรย์ (2523 : 4 - 10)
 ได้สรุปปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยไว้ว่า ตัวนักเรียนมีความรู้สึกว้า วิชาภาษาไทย
 เป็นวิชาที่ยากต้องท่องจำมาก แต่คะแนนน้อยทำให้เกิดความเบื่อหน่ายท้อแท้ไม่อยากเรียน
 นอกจากนั้นปัญหาเกี่ยวกับครูในด้านการเรียนการสอน ครูภาษาไทยบางคนสอนมานานเคย
 ใช้วิธีสอนแบบใดก็ใช้แบบนั้นไม่ยอมเปลี่ยนแปลง หมายความว่าไม่ใช้เทคนิคในการสอนแบบ
 ใหม่ ๆ ครูภาษาไทยมองไม่เห็นความจำเป็นในการใช้สื่อการสอน ถือว่าซอเล็กกับกระดานดำ
 ก็เพียงพอแล้วหรือใช้สื่อการสอนเฉพาะกระดานดำและรูปภาพเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่านั้น
 ทำให้นักเรียนไม่สนใจเหมือนวิชาอื่นที่มีสื่อการสอนที่แปลกใหม่น่าตื่นเต้น ตลอดจนทาง
 โรงเรียนไม่มีงบประมาณที่จะจัดซื้อสื่อการสอนและเครื่องมือในการประดิษฐ์สื่อการสอน
 เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนภาษาไทย (ศรีสุตา ประเคนรี. 2529 : 2)

เนื่องจากธรรมชาติของวิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะที่ต้องมีการฝึกฝนอยู่เสมอ
 โดยฝึกจากง่ายไปหายากและฝึกบ่อย ๆ ในขณะที่ฝึกทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน ผู้ฝึกต้องได้
 รับคำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องอย่างสม่ำเสมอ แต่สภาพการเรียนการสอนที่เป็นอยู่ใน
 ปัจจุบันไม่เอื้อต่อการฝึกฝนเลย เพราะจำนวนนักเรียนในห้องมีมาก ครูไม่สามารถทำให้นักเรียน
 มีโอกาสฝึกทักษะและให้คำแนะนำแก้ไขได้ทั่วถึง (วราภา โพธิ์สัธธา. 2531 : 3)
 เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงได้มีการปรับปรุงแนวการสอนใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการ
 เรียนการสอนวิชาภาษาไทย โดยเปลี่ยนแนวการสอนจากการเน้นครูเป็นศูนย์กลางมาเป็น
 การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เปลี่ยนจากการสอนหนังสือมาเป็นสอนคน คือ จัด
 ประสบการณ์ให้ผู้เรียนเป็นผู้คิด เป็นผู้ปฏิบัติและเป็นผู้แก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยมีครูเป็น
 ผู้คอยเสนอแนะหรือช่วยเหลือเท่าที่จำเป็น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเคยชินกับวิธีการและกระบวนการ
 การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบ กล้าทดลองคิดค้น และแก้ปัญหาด้วยตนเอง
 จนเกิดทักษะและกลายเป็นคุณลักษณะที่ติดตัวไปในอนาคต (สมบูรณ์ ศาลยาชีวัน.
 2525 : 45)

จากกระบวนการเรียนการสอนตามแนวการสอนใหม่นี้ จำเป็นต้องนำเทคโนโลยี
 ต่าง ๆ ทั้งในแง่ที่เป็นสื่อหรือเครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมเข้ามาช่วย ซึ่งในปัจจุบันนี้

เป็นที่ยอมรับกันว่า เทคโนโลยีทางการศึกษาคือ การนำเอาสารสนเทศวัสดุและกิจกรรมต่าง ๆ เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน จะช่วยทำให้คุณภาพของการศึกษาดีขึ้น แนวทางหนึ่งที่สามารรถเป็นหนทางนำเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามามีบทบาทช่วยปรับปรุงคุณภาพการศึกษาได้ก็คือ ผู้บริหาร และครูผู้สอนเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีทางการศึกษา หรือเห็นคุณค่าของสื่อการสอน ซึ่งสอดคล้องกับที่ วติ ชาติอุทิศ (2523 : 2) ได้กล่าวว่า นอกจากจะต้องปรับปรุงที่ตัวครูแล้ว ควรจะนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการสอนมาช่วย เพื่อให้การเรียนการสอนสัมฤทธิ์ผลตามต้องการ ปัจจุบันมีนักการศึกษาหลายท่านได้นำแนวคิดนี้มาใช้แก้ปัญหา ทั้งนี้เพราะเทคโนโลยีทางการศึกษาช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนเป็นไปตามความสามารถและความต้องการของนักเรียน เช่น การใช้บทเรียนสำเร็จรูป การจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน การใช้บทเรียนโมดูล เป็นต้น

วิธีการทางเทคโนโลยีวิธีหนึ่งที่น่าจะนำมาใช้ปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้ได้ผลดียิ่งขึ้นคือ การใช้บทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งเป็นบทเรียนที่จัดทำไว้สำเร็จสมบูรณ์ ผู้เรียนจะต้องอ่านคำสั่งที่ระบุไว้ในบทเรียนแล้วปฏิบัติตามไปทีละขั้น โดยการสร้างเป็นบทเรียนอย่างละเอียดรอบคอบทั้งในด้านเนื้อหาวิชา และหลักวิชาการของการเรียนที่ถูกต้อง มีกำหนดเนื้อหาไว้อย่างแน่นอน และจัดวางลำดับเนื้อหาวิชาให้เป็นไปตามลำดับขั้นอย่างมีระเบียบแบบแผน (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ. 2515 : 204) ดังที่ มณี เป็นสุข (2522 : 3) ได้กล่าวว่า บทเรียนสำเร็จรูปเป็นสื่อและวิธีการสอนที่สามารถนำไปใช้สอนนักเรียนจำนวนมากได้ในเวลาเดียวกัน ครูผู้สอนสามารถสร้างบทเรียนประเภทนี้ขึ้นใช้เองให้ทันกับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการได้โดยไม่ยาก การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนด้วยตนเอง นักเรียนที่เรียนช้ามีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนได้เช่นเดียวกับนักเรียนที่เรียนปานกลางหรือเรียนเก่ง เพียงแต่อาจต้องใช้เวลามากกว่า ส่วนนักเรียนที่เรียนปานกลางหรือเรียนเก่ง ก็ไม่ต้องเสียเวลารอคอยคนที่เรียนช้า นั่นคือ ผู้เรียนแต่ละคนจะเรียนรู้ได้เร็วหรือช้าตามความสามารถของตน นอกจากนั้นบทเรียนสำเร็จรูปยังสามารถใช้ได้กับโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งมีจำนวนนักเรียนน้อยด้วย เพราะนักเรียนมีโอกาสใกล้ชิดกับครูมากขึ้น ครูมีเวลาเอาใจใส่นักเรียน

ได้ทั่วถึง จึงมีโอกาสรู้ความสามารถของนักเรียนแต่ละคนได้เป็นอย่างดี สามารถจะจัดโปรแกรมการสอน เพื่อช่วยพัฒนานักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สมเดช มุงเมือง. 2522 : 19)

บทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นอย่างถูกต้องหลักวิชา มีคุณประโยชน์หลายประการที่เห็นเด่นชัด คือ

1. ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองหรือเรียนตามลำพัง คล้ายกับได้มีโอกาสเรียนกับครูแบบตัวต่อตัว
2. สามารถเรียนได้ตามอัตราความสามารถของตนเอง บางคนก็เรียนเร็ว บางคนก็เรียนช้า ไม่จำเป็นต้องรอไปพร้อมกัน
3. ช่วยแบ่งเบาภาระในการสอนข้อเท็จจริงต่าง ๆ ทำให้ครูมีเวลาเตรียมบทเรียนที่ต้องการความคิดสร้างสรรค์หรือยุ่งยากลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น และมีเวลาเอาใจใส่นักเรียนได้อย่างทั่วถึง
4. อาจช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูได้บ้าง โดยการช่วยลดอัตราการสอน และเพิ่มเวลาในการเรียนการสอนตามลำพังของนักเรียน (วาสนา ขาวหา. 2522 : 24 - 25)

จากลักษณะของบทเรียนสำเร็จรูปดังกล่าว ทำให้เกิดแนวคิดที่ว่าบทเรียนสำเร็จรูปน่าจะเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยได้ โดยการให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นการสอนที่เอื้อให้การเรียนการสอนภาษาไทยบรรลุจุดมุ่งหมายได้มากขึ้น ดังที่ มนตรี แยมกสิกร (2523 : 2) เสนอว่า หากครูรู้จักพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปที่น่าสนใจ ก็จะช่วยพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้ดีขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับสภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในปัจจุบัน จากงานวิจัยของ วิจิตร วิจิตรสงวน (2524 : 2) ที่ว่า การศึกษาในระดับมัธยมศึกษามุ่งให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาตามความต้องการ ความสนใจและความถนัดตามธรรมชาติ โดยคำนึงถึงเอกลักษณ์ของผู้เรียนเพื่อให้ได้ความรู้ ความชำนาญ อันจำเป็นแก่การประกอบอาชีพ การศึกษาที่สูงขึ้น หรือเพื่อเป็นแนวทางที่จะศึกษาเพิ่มเติมความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคลต่อไป

จากสภาพปัญหาและแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำบทเรียนสำเร็จรูปมาใช้พัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียน ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนตามคู่มือครู

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการเลือกใช้บทเรียนสำเร็จรูป มาช่วยในการปรับปรุง และพัฒนาการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดบ้านโป่ง "สามัคคีคุณูปถัมภ์" อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2536
จำนวน 4 ห้องเรียน 140 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดบ้านโป่ง "สามัคคีคุณูปถัมภ์" อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2536

จำนวน 2 ห้องเรียน ซึ่งจับสลากจากประชากร จำนวน 4 ห้องเรียน แล้วจับสลากอีกครั้งเพื่อแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน และกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 35 คน

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองจะดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2536 ใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 12 คาบ คาบละ 50 นาที

4. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ เนื้อหาที่คัดเลือกมาจากหนังสือแบบเรียนภาษาไทย (ท 305 - ท 306) ชุดทักษะสัมพันธ์เล่ม 3 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เนื้อหาที่คัดเลือก ได้แก่

4.1 ภาพยนตร์เรื่องควหาและว่าด้วยงานนักขัตฤกษ์

4.2 สามก๊ก

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การสอนวิชาภาษาไทย ซึ่งแบ่งเป็นการสอน 2 วิธี คือ

5.1.1 การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป

5.1.2 การสอนตามคู่มือครู

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

5.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

5.2.2 ความสนใจวิชาภาษาไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง บทเรียนสำเร็จรูปชนิดเส้นตรง (Linear Program) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยได้คัดเลือกเนื้อหาจากแบบเรียนวิชาภาษาไทย (ท 305 - ท 306) ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เรื่อง ภาพยนตร์เรื่องควหาและว่าด้วยงานนักขัตฤกษ์ และเรื่อง สามก๊ก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามเกณฑ์ 90/90

2. การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง การสอนที่ผู้วิจัยใช้กับกลุ่มทดลอง โดยให้กลุ่มทดลองศึกษาและทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในบทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งเป็นการศึกษาเนื้อหาด้วยตนเองตามความสามารถของแต่ละบุคคล จากหนังสือแบบเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ (ท 305 - ท 306) เรื่อง ภาพยนตร์เรื่องควหาวนและว่าด้วยงานนักขัตฤกษ์และเรื่องสามก๊ก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีลำดับขั้นตอนการสอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การประเมินผลก่อนการเรียนรู้ ผู้วิจัยแจกแบบทดสอบก่อนการเรียนรู้ให้นักเรียนทำเพื่อทราบพื้นฐานการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนก่อนที่จะดำเนินการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป

ขั้นที่ 2 นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยแจกบทเรียนสำเร็จรูปให้นักเรียน พร้อมทั้งแนะนำวิธีเรียน การตอบแบบฝึกประจำบทเรียน และการตรวจคำตอบ ซึ่งผู้วิจัยจะเน้นให้ผู้เรียนทราบถึงจุดประสงค์ใหญ่ของการเรียนการสอนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปว่าเป็นการเรียนตามความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งผู้วิจัยจะมีบทบาทเพียงเป็นผู้ช่วยเหลือคอยให้คำปรึกษาแนะนำและสรุปบทเรียนเป็นครั้งคราว ในกรณีที่มีเวลาเหลือ ถ้าหากนักเรียนมีปัญหาค้นคว้าข้อสงสัยอย่างไรก็ซักถามได้

ขั้นที่ 3 การประเมินผลหลังการเรียนรู้ เมื่อนักเรียนเรียนจบบทเรียนสำเร็จรูปแล้ว ผู้วิจัยแจกแบบทดสอบให้นักเรียนทำเพื่อประเมินผลหลังการเรียนรู้ด้วยบทเรียนสำเร็จรูป

3. การสอนตามคู่มือครูภาษาไทย กรมวิชาการ หมายถึง การสอนภาษาไทยในกลุ่มควบคุม ที่ผู้วิจัยดำเนินการไปตามแผนการสอนที่สร้างขึ้นตามข้อเสนอแนะ ในการสอนจากคู่มือครูภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีขั้นตอนในการสอน ดังนี้

3.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน จะใช้การฟัง การอภิปราย การถกเถียง ข้อความจากแผนภูมิ การอ่านในใจ ข้อความจากเอกสารที่ครูแจกให้ หรือการเขียนสรุปเนื้อหาที่เขียนวิจารณ์แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนมาแล้ว เป็นต้น

3.2 ขั้นสอนและกิจกรรม นักเรียนจะได้ฝึกทักษะหลาย ๆ ทักษะในเวลาเดียวกัน นอกจากนี้จะมีการจัดกิจกรรมหลายรูปแบบ เช่น การจัดอภิปราย การจัดโต้วาที การแสดงละคร การทนายปัญหา เกม และกิจกรรมอื่น ๆ ที่สมควร เป็นต้น

3.3 ขั้นสรุป จะสรุปบทเรียนโดยให้นักเรียนทำกิจกรรม เช่น สรุปด้วยวาจา เขียนสรุป ตั้งคำถามและตอบกันเองระหว่างนักเรียน อ่านรายงาน สรุปเนื้อหาเรื่อง หน้าชั้น เป็นต้น

3.4 ขั้นวัดผลและประเมินผล ใช้วิธีการตอบคำถามปากเปล่า พูดแสดงความคิดเห็น ทำรายงานกลุ่ม จัดนิทรรศการ แสดงละคร ตอบคำถามเป็นข้อเขียน โดยครูเตรียมคำถามมา ซึ่งการทดลองขั้นนี้จะใช้เวลาประมาณ 3 - 5 นาทีเท่านั้น

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย หมายถึง ความรู้ความสามารถของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาภาษาไทย เรื่อง กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวานและว่าด้วยงานนักขัตฤกษ์ และเรื่องสามก๊ก ซึ่งสามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและได้ทดลองหาคุณภาพแล้ว

5. ความสนใจในวิชาภาษาไทย หมายถึง การแสดงความรู้สึกชอบ พอใจ เอาใจใส่อยากรู้ อยากเห็น ยอมรับในคุณค่าหรือความคิดเห็นที่มีต่อวิชาภาษาไทย ซึ่งวัดได้จากการตอบแบบสอบถามวัดความสนใจในวิชาภาษาไทย (ท 305 - ท 306) ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 เรื่อง กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวานและว่าด้วยงานนักขัตฤกษ์ และ เรื่อง สามก๊ก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งออกเป็นหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคู่มือครู
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนสำเร็จรูป
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนสำเร็จรูป
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสนใจ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสนใจ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคู่มือครูภาษาไทย ของกรมวิชาการ

ความหมายของคู่มือครูภาษาไทย

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2521 : 1) ได้ให้ความหมายว่า คู่มือครู คือ เอกสารสำหรับช่วยครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียนอย่างลึกซึ้ง ชัดเจน ตลอดจนทราบแนววิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ

นพคุณ คุณาชีวะ (2524 : 77) ได้ให้ความหมายของคู่มือครูไว้ว่า คู่มือครู หมายถึง หนังสือที่ช่วยขยายความรู้ ขยายเนื้อหาจากหนังสือแบบเรียนเป็นหนังสือที่ช่วยแนะแนวทางในการสอนให้ครูผู้ทำคู่มือครูก็คือ ครู และนักวิชาการ

ลักษณะของคู่มือครูภาษาไทย

นพคุณ คุณาชีวะ (2524 : 87) ได้สรุปลักษณะของคู่มือครูภาษาไทยว่า ประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. คำแนะนำในการใช้หลักสูตรและแบบเรียน

2. คำแนะนำการใช้คู่มือการสอนเฉพาะบท ซึ่งแบ่งออกได้ดังนี้

- 2.1 จุดประสงค์การสอน
- 2.2 ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง
- 2.3 ข้อเสนอแนะในการสอน
- 2.4 ความรู้ประกอบ
- 2.5 หนังสืออ่านประกอบ

สุจิต เพียรชอบ (2525 : 58 - 63) ได้อธิบายรายละเอียดของคู่มือครูภาษาไทยไว้ว่า ประกอบด้วย

1. คำแนะนำในการใช้หลักสูตรและหนังสือแบบเรียน
2. จุดประสงค์ในการใช้คู่มือครูที่เรียบเรียงขึ้น เพื่อให้ครูใช้ในการเรียนการสอนได้โดยสะดวก โดยชี้แจงและคลี่คลายความหมายทุกตอนที่เนื้อหาซับซ้อนเกินไปให้เข้าใจแจ่มชัด
3. เนื้อหาสาระประกอบด้วยคำนำ คำชี้แจง ในการใช้คู่มือในแต่ละบทเรียน ซึ่งจะมีโครงสร้างเหมือนกันคือประกอบด้วย จุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหาสาระโดยสรุป เนื้อหาประกอบข้อเสนอแนะวิธีสอนและการจัดกิจกรรมนสื่อการสอน การวัดผลและประเมินผลหนังสืออ่านประกอบและหนังสืออุเทศ
4. วิธีใช้คู่มือครู ครูควรใช้คู่มือครูประกอบการสอนโดยตลอด จะทำให้การสอนดำเนินไปโดยสะดวกยิ่งขึ้น

วิธีการใช้คู่มือครู

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2521 : ก - ข) ได้ชี้แจงการใช้คู่มือครูว่า

1. ผู้สอนควรอ่านข้อสังเขป เนื้อความในตอนต้นของคู่มือครูให้ตลอดเสียก่อน แล้วจึงทำความเข้าใจในรายละเอียดที่กล่าวในหนังสือเรียนต่อไป เพราะการทำสังเขปไม่ได้เรียงไปตามข้อความ ที่กล่าวตามย่อหน้าในหนังสือเรียนบางตอน ในหนังสือมีการแยก

เป็นข้อ ๆ อย่างละเอียดอยู่แล้วในข้อสังเขปอาจจะรวมข้อย่อย ๆ 2 - 3 ข้อ เป็นข้อสังเขปข้อเดียว ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจสำคัญ ครูจึงควรอ่านข้อสังเขปให้ตลอดเสียก่อน

2. คู่มือครูสำหรับแต่ละบท จะมีคำชี้แจงเนื้อความของบทเรียนในหนังสือเรียน อาจมีตัวอย่างเพิ่มเติมจากที่มีไว้แล้วในหนังสือเรียนนั้น บางบทเห็นว่าเนื้อความชัดเจนอยู่แล้ว ก็ไม่มีตัวอย่างเพิ่มเติมอีก ตามปกติจะมีข้อเสนอแนะการสอนประจำบท แต่ข้อเสนอแนะไม่ใช่ข้อกำหนดให้กระทำ ดังนั้นเมื่อครูอ่านข้อเสนอแนะแล้วถ้าครูคิดวิธีของตนเองปรับปรุงหรือดัดแปลงให้เหมาะสมแก่สภาพในโรงเรียนหรือท้องถิ่นก็เป็นการสมควร

3. สำหรับบางบทมีความรู้เพิ่มเติมขึ้น นอกเหนือไปจากหนังสือโดยมุ่งหวังที่จะให้ครูได้ใช้ประโยชน์แก่ตนเอง หรือถ้าโรงเรียนใดมีนักเรียนบางกลุ่มหรือบางคนมีศักยภาพสูง ครูอาจเพิ่มเติมความรู้ให้แก่เด็กนักเรียนก็ได้ การเสริมความรู้ย่อมไม่ถือเกณฑ์ที่จะต้องใช้ความรู้เฉพาะที่มีในหนังสือเรียนหรือที่มีในคู่มือครู ครูอาจเสริมความรู้ให้แก่เด็กนักเรียนที่มีศักยภาพสูงให้กว้างขวางหรือลึกซึ้งขึ้นจากแหล่งวิทยาการแหล่งใดก็ได้

จะเห็นได้ว่าการสอนตามคู่มือครูจะสัมฤทธิ์ผลได้ ถ้าครูได้ศึกษาและทำความเข้าใจในวิธีการใช้คู่มือครูในการเรียนการสอนเป็นอย่างดี และช่วยให้กิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกันไปหลายรูปแบบ เช่น การเล่าเรื่อง การทำกิจกรรมท้ายบท สรุปความจากเรื่องที่อ่าน เป็นต้น

เอกสารที่เกี่ยวกับบทเรียนสำเร็จรูป

บทเรียนสำเร็จรูปเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่น่าสนใจ และเป็นประโยชน์ทางการศึกษามาก มีนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของบทเรียนสำเร็จรูปไว้ ดังนี้

ความหมายของบทเรียนสำเร็จรูป

เปเรอซ กูมูท (2515 : 1) ได้ให้ความหมายของบทเรียนสำเร็จรูปไว้ ดังนี้
บทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง ลักษณะประสบการณ์ที่จัดวางไว้สำหรับนำผู้เรียนไปสู่ความสามารถ โดยอาศัยหลักเกณฑ์สัมพัทธ์ของสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ซึ่งได้พิสูจน์แล้วว่า

ประสิทธิภาพ บทเรียนสำเร็จรูป จึงเป็นเครื่องมือทางการศึกษาอย่างหนึ่ง ซึ่งสามารถทำให้ผู้เรียนรับรู้ประสบการณ์ที่จัดไว้เป็นอนุกรมไปตามลำดับขั้นตามที่จัดทำบทเรียน เพื่อจะทำให้ผู้เรียนไปสู่ขีดความสามารถที่ต้องการให้เกิดขึ้น

ไพโรจน์ เภาใจ (2520 : 1) กล่าวว่า บทเรียนสำเร็จรูปเป็นสื่อการสอนอย่างหนึ่ง ซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง และเรียนได้เร็วหรือช้าตามความสามารถของแต่ละบุคคล โดยผู้เรียนไม่ต้องเสียเวลารอคอยกัน การเรียนนั้นผู้เรียนต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของบทเรียนอย่างเคร่งครัดและข้อสัต์ย

เรณา วัฒนางรงค์ (2521 : 28) ได้สรุปความหมายบทเรียนสำเร็จรูปว่าเป็นบทเรียนที่มีเนื้อหาแบ่งออกเป็นหน่วยย่อย ๆ ตามลำดับขั้นจากง่ายไปหายาก แต่ละหน่วยจะประกอบด้วยส่วนที่ให้ความรู้แก่ผู้เรียน ให้ฝึกทักษะการตอบคำถามและส่วนที่วัดผล ผู้เรียนว่าได้รับความรู้ตามจุดมุ่งหมายซึ่งตั้งไว้หรือไม่ บทเรียนสำเร็จรูปจะมีคำตอบกำกับไว้เพื่อเสนอให้ผู้เรียนทราบในทันทีว่าคำตอบนั้นถูกหรือผิด จึงถือว่าเป็นบทเรียนที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและเป็นไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล

ชม ภูมิภาค (2521 : 11 - 12) กล่าวถึง บทเรียนสำเร็จรูปว่า เป็นการสอนที่แบ่งเนื้อหาเรื่องที่สอนออกเป็นหน่วยย่อย ๆ ต่อเนื่องกันตามลำดับ เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนกำหนดไว้ล่วงหน้า เนื้อหาที่เรียนแบ่งเป็นตอนย่อย ๆ แต่ละตอนเรียกว่ากรอบ (Frame) ซึ่งผู้เรียนจะต้องอ่านและตอบสนองทุกกรอบเป็นลำดับต่อเนื่องกันจนจบบทเรียน เมื่อมีการตอบสนองแต่ละกรอบผู้เรียนจะทราบทันทีว่า ตอบถูกหรือผิด เพราะแต่ละกรอบจะมีคำตอบที่ถูกเฉลยไว้ให้

บันลือ พุทชะวัน (2522 : 120) กล่าวว่า บทเรียนสำเร็จรูปเป็นบทเรียนที่จัดทำสำเร็จวางไว้เป็นขั้น ๆ สำหรับผู้เรียนปฏิบัติตามคำสั่งที่กำหนดไว้ในแต่ละตอน จัดเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถเรียนไปตามความสามารถของตนเอง การจัดทำจะต้องสร้างด้วยความละเอียดรอบคอบ โดยอาศัยพื้นฐานการค้นคว้าวิจัยในด้านสรีรวิทยา จิตวิทยา สังคมวิทยา และสภาพแวดล้อมของกลุ่มเด็กที่จะเรียนบทเรียนจะต้องจัดทำตามลำดับขั้น ส่วนที่เรียนก่อนจะเป็นพื้นฐานในการเรียนขั้นต่อไป และเป็นไปตามหลักการเรียนรู้ที่ถูกต้อง

จากความหมายของบทเรียนสำเร็จรูปข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า บทเรียนสำเร็จรูปเป็นบทเรียนที่สร้างขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น ส่งเสริมให้เด็กได้ศึกษาด้วยตนเองและทราบผลของการมีส่วนร่วมในการเรียนนั้น เนื้อหาของบทเรียนจะถูกแบ่งเป็นหน่วยย่อย ๆ เล็ก ๆ เรียกว่า กรอบ ในแต่ละกรอบผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในการตอบและทราบผลของการตอบทันที ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความสามารถของตนเองไม่มีการจำกัดเวลา ซึ่งสามารถสนองความแตกต่างของแต่ละบุคคลได้

ลักษณะของบทเรียนสำเร็จรูป

พรณี ชูทัย (2520 : 27) กล่าวว่า บทเรียนสำเร็จรูปควรมีลักษณะ ดังนี้

1. บทเรียนแต่ละชุดประกอบด้วยหลาย ๆ กรอบ แต่ละกรอบจะมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะให้เรียนที่ต่อเนื่องกันตลอด การให้ข้อมูลที่ละนิดเพื่อช่วยให้ผู้เรียนจำเรื่องราวที่เรียนติดต่อกันโดยไม่ขาดตอน ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้จัดเรียงลำดับไว้เป็นระเบียบต่อเนื่องกันจากง่ายไปหายาก

2. ในการเรียนนั้นได้กำหนดไว้ว่า จะต้องให้นักเรียนเลือกคำตอบได้ถูกต้องมากที่สุด โดยทั่วไปควรมีหนึ่งคำตอบในแต่ละกรอบ แต่อาจจะเป็นสี่หรือห้าคำตอบในหนึ่งกรอบก็ได้ นักเรียนจะต้องเป็นผู้คิดหาคำตอบเอง ตอนแรกของบทเรียนมีลักษณะชี้แนะช่องทางให้เพื่อให้ตอบได้ถูกต้อง และมีลักษณะที่จะช่วยให้นักเรียนทำความเข้าใจด้วยตนเอง การชี้ช่องทางนี้จะค่อย ๆ หายไปในที่สุด

3. บทเรียนแต่ละกรอบมีลักษณะสอนและสอบสลับกันไป โดยที่บทเรียนกรอบต้น ๆ จะมีลักษณะสอนและกรอบต่อไปจะเป็นการทดสอบหรือบางกรอบอาจเป็นการทดสอบอย่างเดียว ถ้าเนื้อเรื่องนั้นเกี่ยวข้องกับข้อความข้างต้น

4. ให้ผู้เรียนรู้ผลการกระทำอย่างทันทีทันใด คำตอบนั้นถูกหรือผิดซึ่งจะช่วยให้การเรียนดีขึ้น บทเรียนสำเร็จรูปจะต้องพยายามแบ่งเนื้อหาที่จะเรียนออกเป็นกรอบเล็ก ๆ ติดต่อกัน เพื่อให้นักเรียนตอบถูกมากที่สุด

ไพโรจน์ เบาใจ (2520 : 1 - 2) กล่าวถึง ลักษณะของบทเรียนสำเร็จรูปไว้

ดังนี้

1. เป็นความรู้อยู่ ๆ ที่เรียงลำดับเนื้อหาไว้อย่างดีเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนไปทีละน้อย จากสิ่งที่รู้แล้วไปสู่ความรู้ใหม่เป็นการสร้างความสนใจของนักเรียน
2. ผู้เรียนต้องปฏิบัติหรือตอบคำถามแต่ละกรอบไปตามที่กำหนดให้
3. ผู้เรียนจะได้ทราบผลการตอบสนองทันทีโดยบทเรียนจะมีคำตอบไว้ให้
4. ผู้เรียนมีโอกาสรียนด้วยตนเองโดยไม่จำกัดเวลา การใช้เวลาในการศึกษาบทเรียนขึ้นอยู่กับสติปัญญาและความสามารถของแต่ละบุคคล

ชม ภูมิภาค (2521 : 11 - 12) กล่าวถึง ลักษณะบทเรียนสำเร็จรูปว่า เป็น การเรียนการสอนที่แบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนย่อย ๆ และต่อเนื่องกันโดยลำดับเนื้อหาให้บรรลุ จุดมุ่งหมายของการสอนที่กำหนดเอาไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจน เนื้อหาที่เรียนแบ่งเป็นส่วน ย่อย ๆ เล็ก ๆ แต่ละตอนเรียกว่า กรอบ ซึ่งผู้เรียนจะต้องอ่านและตอบสนองทุกกรอบเป็น ลำดับต่อเนื่องกันหลายกรอบจนบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ เมื่อมีการตอบสนองแต่ละกรอบผู้ เรียนจะทราบผลทันทีว่า ถูกหรือผิด หากตอบถูกก็เป็นการย่ำ หากตอบผิดก็จะมีคำตอบที่ถูก ซึ่งจะมีหน้าที่แก้คำตอบที่ผิดนั้นให้ถูก

จากการที่ได้มีผู้กล่าวถึงลักษณะของบทเรียนสำเร็จรูปไว้หลายท่านด้วยกัน จึงได้ สรุปลักษณะสำคัญ ๆ ของบทเรียนสำเร็จรูปที่ควรมีไว้ ดังนี้

1. มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน กล่าวคือ พฤติกรรมขั้นสุดท้ายของนักเรียนจะต้อง กำหนดลงไปเพื่อให้นักเรียนได้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้
2. เนื้อหาของบทเรียนสำเร็จรูปแบ่งออกเป็นหน่วยเล็ก ๆ เรียงลำดับไว้ตาม ความสนใจของนักเรียน ซึ่งแต่ละหน่วยเรียกว่า กรอบ
3. นักเรียนต้องแสดงการตอบสนองความรู้ในแต่ละกรอบ เพื่อให้เกิดความ เข้าใจเนื้อหาอย่างต่อเนื่อง
4. การตอบสนองของนักเรียนจะได้รับเสริมแรงโดยให้ทราบผลการตอบทันที
5. นักเรียนค่อย ๆ เรียนเพิ่มขึ้นทีละขั้นจากสิ่งที่รู้แล้วไปสู่ความรู้ใหม่ ซึ่งบทเรียนได้จัดลำดับให้
6. ยึดนักเรียนไว้เป็นศูนย์กลาง

7. นักเรียนมีโอกาสเรียนด้วยตนเอง เวลาที่ใช้เรียนจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละคน
8. เนื้อหาบทเรียนได้ผ่านการทดลองใช้แล้วและนำข้อมูลมาปรับปรุงโดยผู้เขียนบทเรียนสำเร็จรูป

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป

ชม ภูมิภาค (2521 : 2) ได้สรุปหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในบทเรียนสำเร็จรูปไว้ ดังนี้

1. การเกิดขึ้นพร้อมหรือใกล้เคียงกันของสิ่งเร้ากับการตอบสนอง (Contiguity) ซึ่งเป็นหลักทฤษฎีการเรียนรู้ของ กัทธรี โดยสนองสิ่งเร้าเป็นกรอบเล็ก ๆ แล้วให้นักเรียนตอบสนองทันที
2. การเสริมแรงเมื่อกระทำแล้วรู้ผลทันทีว่า ถูกหรือผิด เป็นไปตามหลักของทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement Theory) ของ ฮัลล์ (Hull)
3. การตอบสนอง ผู้เรียนต้องทำการตอบสนองมาก ซึ่งเป็นไปตามหลักทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์ (Skinner) คือ ทฤษฎีการวางเงื่อนไข (Operant Conditioning) จึงมีการตอบสนองมากเท่ากับจำนวนกรอบและการเรียนในเรื่องหนึ่ง ๆ หรือบทหนึ่ง ๆ มีหลายสิบหรือหลายร้อยกรอบ
4. การดำเนินการสร้างบทเรียนกรอบแรก ๆ จะมีเครื่องชี้้นำให้ผิดน้อย ส่วนมากนักเรียนจะทำถูก ทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในตนเองเป็นการสร้างแรงจูงใจอย่างหนึ่งแล้วเขาจะค่อย ๆ ลดการชี้้นำลงไปเรื่อย ๆ จนในที่สุดไม่มีการชี้้นำ
5. เป็นการประเมินผลการเรียนของตนเองไปด้วย ทำให้รู้ความก้าวหน้าของการเรียนด้วยตนเอง เป็นการสร้างแรงจูงใจได้อย่างหนึ่ง
6. เป็นการยอมรับให้ผู้เรียน เรียนได้ตามจังหวะของตนเอง จะช้าหรือเร็วตามความสามารถของแต่ละบุคคลเป็นการนำเอาความแตกต่างของบุคคลเข้ามาใช้ในการเรียนการสอน

7. เป็นการเรียนด้วยการกระทำ ทำให้เข้าใจได้ดีและมีความคงทนในการจำดี
8. เป็นการส่งเสริมให้คนรู้จักเรียนด้วยตนเอง อันเป็นกิจกรรมปกติในชีวิตการ
เรียนของมนุษย์นอกสถานศึกษา
9. การเรียนจะกระทำเมื่อบุคคลนั้นต้องการจะเรียน เมื่อเรียนไปถึงกรอบใดจะ
หยุดก็ได้ เมื่อพร้อมและสะดวกมาเรียนต่อเมื่อใดก็ได้
10. เป็นเสมือนผู้สอนประจำตัวดีกว่าการเรียนเป็นกลุ่มใหญ่

หลักจิตวิทยาที่นำมาใช้กับบทเรียนสำเร็จรูป

หลักการเบื้องต้นทางจิตวิทยา ที่นำมาเป็นพื้นฐานของการเรียนการสอนกับ
บทเรียนสำเร็จรูปนั้น วาสนา ช่าวหา (2522 : 21) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมการเรียนรู้
(Cognitive Domain) คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ซึ่งพฤติกรรมที่พึง
ประสงค์นี้ บลูม (Bloom) ได้จำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. พฤติกรรมทางพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) คือกิจกรรมทางด้านความ
คิด ซึ่งเป็นกระบวนการทางสมองเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง หลักเกณฑ์ความคิดรวบยอด
2. พฤติกรรมทางจิตพิสัย (Affective Domain) ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ทำให้
เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ต้องการได้ไม่เจ้านัก เป็นพฤติกรรมที่วัดหรือสังเกตได้
ยาก พฤติกรรมในส่วนนี้เมื่อได้รับการสั่งสมไปนาน ๆ ก็กลายเป็นทัศนคติและค่านิยม

3. พฤติกรรมทางทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นการใช้กล้ามเนื้อ
ในการทำกิจกรรมทางความคิดอยู่บ้างแต่ไม่มากนัก พฤติกรรมด้านนี้มุ่งพัฒนาไปสู่ความเป็น
ทักษะ หรือความชำนาญคล่องแคล่วในการเคลื่อนไหว และใช้กล้ามเนื้อให้เกิดประสิทธิภาพ
บรีชา เภาว์เย็นผล (2521 : 15) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการเรียนรู้ซึ่งเป็น
พื้นฐานสำคัญของบทเรียนสำเร็จรูปคือ ทฤษฎีความต่อเนื่อง (Connectionism) ของ
ธอร์นไดค์ (Thorndike) ซึ่งได้วางหลักเกณฑ์ไว้ ดังนี้

1. กำหนดสถานการณ์ที่เป็นปัญหาหรือเป็นสิ่งที่เร้าให้กับนักเรียน เพื่อให้นักเรียน
แสดงอาการตอบสนองหรือพฤติกรรมออกมา

2. นักเรียนจะแสดงอาการตอบสนองเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

3. การตอบสนองที่ไม่ทำให้เกิดความพอใจจะถูกตัดทิ้ง การตอบสนองที่ได้ผลดีจะถูกเลือกไว้ใช้ในคราวต่อไป

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2528 : 178 - 180) กล่าวถึง กฎการเรียนรู้ที่ได้จากการทดลองของธอร์นไดค์ ซึ่งนำมาใช้กับบทเรียนสำเร็จรูปได้ คือ

1. กฎแห่งผล (Law of Effect) ซึ่งกล่าวว่า สิ่งมีชีวิตจะเรียนรู้ในสิ่งที่ก่อให้เกิดผลตอบสนองที่ตนมีความพอใจได้เร็ว และจะเรียนรู้ในสิ่งที่ตนไม่พอใจได้ช้ากว่า ถ้าความต่อเนื่องระหว่างสิ่งเร้าเป็นการอบเล็ง ๆ หรือพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นถูกต้อง ผู้เรียนมักสนใจที่จะเรียน และฝึกฝนในสิ่งที่ตนเองพอใจและคิดว่าทำได้สำเร็จ

2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) พฤติกรรมที่ทำอยู่เสมอย่อมเกิดความคล่องแคล่ว กฎข้อนี้เป็นเรื่องการกระทำซ้ำบ่อย ๆ เพื่อให้เกิดความแน่ใจเรียนรู้ได้นาน และคงทนถาวร

3. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) เมื่อผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียน ถ้าได้เรียนสมความปรารถนาจะทำให้เกิดความพอใจ ถ้าไม่ได้เรียนจะเกิดความรำคาญใจ และเมื่อผู้เรียนยังไม่พร้อมที่จะเรียนถ้าถูกบังคับให้เรียนย่อมเกิดความไม่พอใจ

เบรื่อง กุมุท (2519 : 33 - 34) กล่าวว่า นักจิตวิทยาที่มีบทบาทสำคัญต่อการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปก็คือ สกินเนอร์ (Skinner) โดยนำเอากฎแห่งผลของธอร์นไดค์ มาเป็นหลักสำคัญในการค้นคว้า ส่วนหลักการของสกินเนอร์มีอยู่หลายประการดังนี้

1. เงื่อนไขการตอบสนอง (Operant Concitioning) พฤติกรรมส่วนมากของมนุษย์ประกอบด้วยการตอบสนองที่แสดงออกมา พฤติกรรมเหล่านี้จะเกิดขึ้นบ่อยเพียงไรด้วยความถี่ที่เรียกว่า อัตราการตอบสนอง หรืออัตราการแสดงออกของพฤติกรรม การเรียนรู้จำเป็นต่อการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการตอบสนอง และการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นได้เพราะมีการเสริมกำลัง

2. การเสริมกำลัง (Reinforcement) เมื่อสิ่งมีชีวิตมีการเปลี่ยนแปลง ผู้ฝึกสามารถให้สิ่งเร้าใหม่ ซึ่งอาจจะทำให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลง หรือไม่เปลี่ยนแปลง

ถ้าสิ่งเร้านั้นสามารถทำให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลง เราเรียกสิ่งเร้านั้นว่าตัวเสริมแรง (Reinforcer)

3. การเสริมแรงทันทีทันใด (Immediate of Reinforcement) สิ่งเร้าที่ดี ตัวเสริมแรงจะต้องเกิดขึ้นทันทีหลังจากที่มีการตอบสนองหรือไม่ได้คำตอบ

4. การยุติการตอบสนอง (Extinction) ถ้าการตอบสนองนั้น มีการเสริมแรงแล้วและมีการตอบสนองในอัตราสูง เราอาจลดอัตราการตอบสนองลงมาอยู่ในระดับเดิมของมันได้โดยไม่มีการเสริมแรงของการตอบสนองนั้น

5. การดัดรูปพฤติกรรม (Shaping) พฤติกรรมการเรียนรู้บางอย่างที่ซับซ้อนมากจะประกอบด้วยขั้นต่าง ๆ ต่อเนื่องกันไป ซึ่งการเรียนรู้จะบรรลุได้ดีก็เพราะการทำมาเป็นขั้น ๆ นั้นเอง

ส่วนประกอบที่สำคัญของบทเรียนสำเร็จรูป

บทเรียนสำเร็จรูปที่ดีต้องเรียบเรียงคำถามในกรอบต่าง ๆ ให้เกี่ยวกับคำอธิบายที่ให้ไว้เบื้องต้น คำถามในกรอบต่อไปต้องมีความสัมพันธ์กับคำถามในกรอบแรก ๆ และยากขึ้นตามลำดับซึ่งประกอบด้วยกรอบ 3 ประเภท คือ

1. กรอบที่ให้คำอธิบายไว้เบื้องต้นเรียก Set Frame
2. กรอบที่ประกอบด้วยคำถามที่เกี่ยวข้องกับคำอธิบายเบื้องต้น หรือกรอบฝึกหัดเรียก Practice Frame
3. กรอบสรุป เพื่อให้ผู้เรียนได้วัดผลตัวเองว่าเข้าใจสิ่งที่เรียนมามากน้อยเพียงใดเรียก Terminal Frame (วัฒนา วโรตตามะวิษฐ์. 2521 : 19)

นอกจากนี้ บรรณาธิปไตย (2522 : 39 - 40) ยังได้ขยายกรอบของบทเรียนสำเร็จรูปเป็น 4 ประเภท คือ กรอบตั้งต้น (Set Frame) กรอบฝึกหัด (Practice Frame) กรอบสรุป หรือกรอบส่งท้าย (Terminal Frame) และกรอบรองส่งท้าย (Subterminal Frame) ซึ่งเป็นกรอบที่ให้ความรู้ที่จำเป็นแก่นักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนตอบสนองในกรอบสรุปได้ถูกต้อง การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป จึงมักสร้างกรอบส่งท้ายหรือกรอบสรุป ก่อนกรอบรองส่งท้าย

ส่วนปฏิบัติ จิมแจ่ม (2518 : 1 - 2) ได้กล่าวถึง ส่วนประกอบที่สำคัญ 3 ประการของบทเรียนสำเร็จรูปไว้ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives) หมายถึง วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เป็นเกณฑ์สำหรับวัดพฤติกรรมของนักเรียนหลังจากนักเรียนได้เรียนเนื้อหาวิชาจบแล้วว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพียงใด
2. เนื้อหาวิชา ถูกแบ่งออกเป็นแต่ละสิ่งซึ่งเรียกว่า "บท" แต่ละบทจะถูกแบ่งออกเป็นขั้นเล็ก ๆ ตามลำดับเรียกว่า "กรอบ" (Frame) แต่ละกรอบจะมีคำอธิบายเนื้อหา ตัวอย่างและมีคำถามให้นักเรียนตอบ เมื่อนักเรียนตอบเสร็จแล้วก็ตรวจคำตอบได้จากเฉลย ที่อยู่นอกกรอบนั้นอาจจะเป็นการตอบก็ได้ หรือหน้ากรอบตอบก็ได้ ถ้านักเรียนตอบถูกก็ศึกษากรอบต่อไป แต่ถ้าตอบผิดก็ให้กลับไปศึกษากรอบที่แล้ว ๆ มาอีกครั้งตามคำสั่งที่ปรากฏในบทเรียนแล้วจึงตอบใหม่
3. แบบทดสอบท้ายบท เป็นแบบทดสอบที่ใช้สอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ว่า เมื่อนักเรียนได้เรียนเนื้อหาวิชาในแต่ละบทแล้ว นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ในเนื้อหาวิชานั้นมากน้อยเพียงใด นักเรียนได้บรรลุตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมหรือไม่

หลักการของบทเรียนสำเร็จรูป

สูนันท์ สังข์อ่อง (2526 : 120) ได้กำหนดหลักการของบทเรียนสำเร็จรูปไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. แบ่งเนื้อหาเป็นข้อย่อย ๆ (Small Step) ในการแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยหรือข้อย่อย ๆ นี้ ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน
2. เป็นบทเรียนที่มุ่งให้นักเรียนเรียนด้วยตัวเอง (Self - Pacing)
3. ผู้เรียนร่วมกิจกรรมมากที่สุด (Active Participation) โดยในแต่ละกรอบจะใช้หลักของความสัมพันธ์ของสิ่งเร้าและการตอบสนอง ผู้เรียนจะต้องตอบคำถามในแต่ละกรอบ ผู้เรียนจึงมีส่วนร่วมกิจกรรมมากที่สุด

4. มีข้อมูลย้อนกลับหรือประเมินผลตนเองได้ทันที (Immediate Feedback) คำตอบที่นักเรียนสามารถตรวจดูว่าถูกต้องหรือไม่นั้น ทำให้นักเรียนเกิดแรงเสริมในทางบวก (Positive Reinforcement) ในการเรียนรู้การต่อไป

5. การทดลองหาประสิทธิภาพของบทเรียน (Testing) บทเรียนสำเร็จรูปเมื่อสร้างเสร็จแล้ว จะมีประสิทธิภาพของบทเรียนอย่างมีระบบเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าบทเรียนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด

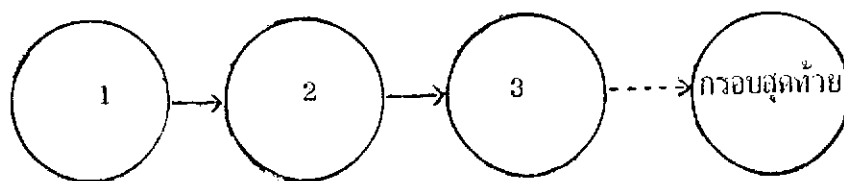
ประเภทของบทเรียนสำเร็จรูป

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2516) กล่าวสรุปได้ว่า บทเรียนสำเร็จรูปที่นิยมสร้างกันแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. บทเรียนสำเร็จรูปชนิดเส้นตรง (Linear Program) บทเรียนชนิดนี้จัดเรียงตามลำดับขั้น และหน่วยย่อยของบทเรียน ตั้งแต่ง่ายไปหายาก ผู้เรียนจะต้องเริ่มเรียนจากหน่วยแรกไปตามลำดับจนถึงหน่วยสุดท้ายของบทเรียน จะข้ามหน่วยหนึ่งหน่วยใดไปไม่ได้ บทเรียนสำเร็จรูปชนิดนี้ส่วนมากไม่ใช่วิธีเลือก มักจะใช้วิธีประเภท ถูกผิด ให้ตอบหรือเติมคำในช่องว่างให้โอกาสแก่ผู้เรียนได้ตรวจคำตอบที่ถูกต้องในหน่วยย่อยถัดไป (วิจิตร ศรีสะอ้าน . 2514)

บทเรียนสำเร็จรูปชนิดเส้นตรงนี้ ผู้เรียนจะต้องตอบคำถามทุกกรอบไปตามลำดับ โดยไม่มีการอธิบายเพิ่มเติม แบบนี้เป็นแบบที่ให้นักเรียนทุกคนได้อ่านข้อความเดียวกันและคำถามเหมือนกัน อาจจะมีข้อยกเว้นแต่เพียงว่า นักเรียนที่ตอบคำถามผิดมาก ๆ ในบทหนึ่งจะต้องอ่านบทเดิมซ้ำก่อนที่จะอ่านบทเรียนต่อไป ดังนั้น ข้อแตกต่างระหว่างนักเรียนแต่ละคนคือ เวลาที่ใช้เรียนสำหรับบทหนึ่ง ๆ

โครงร่างของบทเรียนสำเร็จรูปชนิดเส้นตรงมี ดังนี้ (Powell, 1967)

วงกลมแต่ละวงแทนกรอบแต่ละกรอบ ผู้เรียนจะเริ่มเรียนจากกรอบแรกไปยังกรอบสุดท้ายตามลำดับ จะข้ามกรอบหนึ่งกรอบใดไปไม่ได้

ส่วนประกอบของบทเรียนสำเร็จรูปชนิดเส้นตรง มีดังนี้

1. กรอบตั้งต้น (Set Frame) คือ กรอบที่ให้ความรู้แก่นักเรียน และอาจจะมีคำถามเกี่ยวกับความรู้นั้นให้นักเรียนตอบ

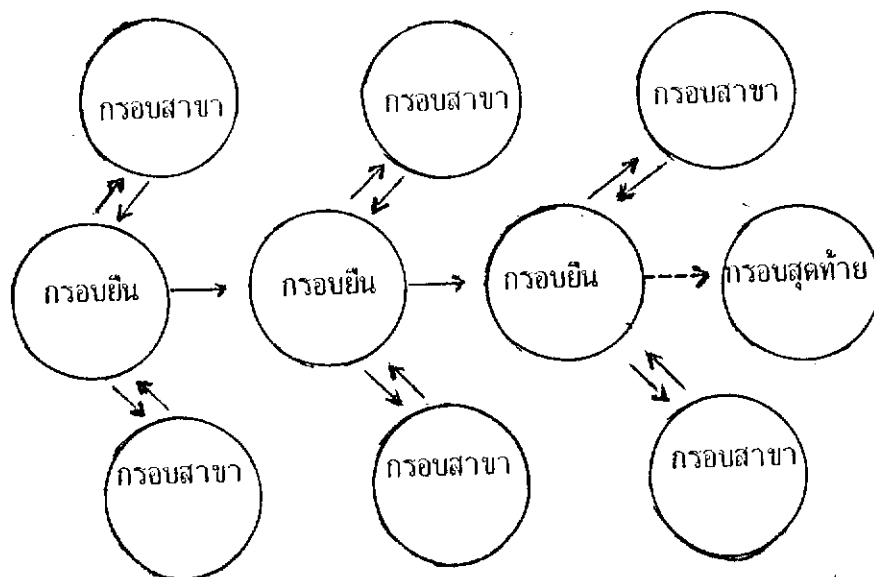
2. กรอบฝึกหัด (Practice Frame) คือ กรอบที่นักเรียนมีโอกาสฝึกหัดสิ่งที่เรียนมาแล้วจากกรอบตั้งต้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น

3. กรอบส่งท้าย (Terminal Frame) คือ กรอบที่วัดผลนักเรียน โดยนักเรียนจะต้องรวบรวมความรู้ที่ได้จากกรอบต้น ๆ แล้วตอบสนองออกมาเอง

2. บทเรียนสำเร็จรูปชนิดสาขา (Branching Program) บทเรียนชนิดนี้จะมี การเรียงลำดับข้อความข้อย่อย โดยอาศัยคำตอบของผู้เรียนเป็นเกณฑ์และคำนึงถึงสติปัญญาที่แตกต่างกันของผู้เรียน จะอนุญาตให้ข้ามกรอบบางกรอบที่ไม่จำเป็นไปได้ ส่วนผู้เรียนที่ตอบผิดแสดงว่ายังไม่เข้าใจบทเรียนในกรอบปัญหาหนึ่ง บทเรียนนี้จะมีกรอบนำบทเรียนไปสู่กรอบปัญหาที่ผิดนั้นให้ถูกต้อง เมื่อเข้าใจดีแล้วจึงเริ่มกรอบต่อไปใหม่ (วิจิตร ศรีสะอ้าน.

2514)

โครงร่างของบทเรียนสำเร็จรูปชนิดสาขามี ดังนี้ (Fry. 1963)

บทเรียนสำเร็จรูปชนิดสาขา ประกอบด้วยกรอบหลักซึ่งทุก ๆ คนจะต้องเรียน กรอบหลักเหล่านี้เรียกว่า กรอบยีน ซึ่งถ้าผู้เรียนตอบถูกก็จะเรียนตามกรอบยีนไปตลอดใน แต่ละกรอบยีนจะบรรจุเนื้อหาที่เป็นหลักของเรื่องที่สอนอย่างสั้นประมาณหนึ่งหรือสองหน้า แล้วค่อยด้วยปัญหาให้ผู้เรียนตอบ ลักษณะของปัญหาเป็นแบบให้เลือกตอบแบบ 3 ตัวเลือก ในแต่ละตัวเลือกนั้นจะบอกหน้ากำกับให้นักเรียนพลิกไปเมื่อผู้เลือกตอบนั้น ในกรอบยีนแต่ละกรอบจะมีกรอบสาขา 2 กรอบ แต่ละกรอบมีไว้สำหรับแนะผู้เรียน เมื่อเลือกคำตอบไม่ถูกต้องให้ทราบว่า ตนเองผิดอย่างไร และมีคำแนะนำให้นักเรียนพลิกกลับไปยังกรอบยีน ที่ตนผิดมาแล้วอีกครั้งหนึ่งเพื่อเลือกคำตอบอื่น

บทเรียนสำเร็จรูปชนิดสาขา ต่างจากบทเรียนสำเร็จรูปชนิดเส้นตรงที่เห็นได้ชัด ในเรื่องต่อไปนี้ (Fry, 1963)

1. บทเรียนสำเร็จรูปชนิดเส้นตรง ต้องการคำตอบเพียงคำตอบเดียว แต่ บทเรียนสำเร็จรูปชนิดสาขา มีคำตอบให้นักเรียนเลือกตอบหลายข้อ
 2. บทเรียนสำเร็จรูปชนิดเส้นตรงนั้น นักเรียนจะต้องใช้ความสามารถในการ รวบรวมรายละเอียดก่อนตอบคำถาม ส่วนบทเรียนสำเร็จรูปชนิดสาขา นักเรียนต้องใช้ ความสามารถในการแยกแยะรายละเอียดก่อนตอบคำถาม
 3. บทเรียนสำเร็จรูปชนิดเส้นตรง จัดเนื้อหาให้เรียงเป็นลำดับไปโดยตรง ส่วนบทเรียนสำเร็จรูปชนิดสาขา จัดเนื้อหาไว้หลายกรอบสาขาตามแนวคำตอบที่นักเรียน เลือกตอบมีลักษณะเป็นตัวเลือก เมื่อนักเรียนตอบถูกแล้วจึงมาเริ่มเรียนในกรอบเนื้อหา หลักต่อไป
 4. เนื้อหาวิชาในบทเรียนสำเร็จรูปชนิดสาขา จะแบ่งออกเป็นขั้นย่อย ๆ เช่น เดียวกับชนิดเส้นตรง แต่ค่อนข้างยาวกว่า
 5. บทเรียนสำเร็จรูปชนิดเส้นตรง เน้นการป้องกันมิให้ตอบผิด แต่ชนิดสาขา เน้นการอธิบาย และแก้ไขคำตอบที่ผิดให้เข้าใจถูกต้องก่อนที่จะเรียนต่อไป
- ฟราย (Fry, 1963) ได้สรุปลักษณะสำคัญของบทเรียนสำเร็จรูปชนิดสาขาไว้ ดังนี้
1. เนื้อหาที่ให้เรียนแบ่งเป็นขั้นย่อย ๆ แต่ค่อนข้างยาวกว่าชนิดเส้นตรง
 2. เนื้อหาวิชาแต่ละขั้นมีคำถามเพื่อทดสอบความเข้าใจ

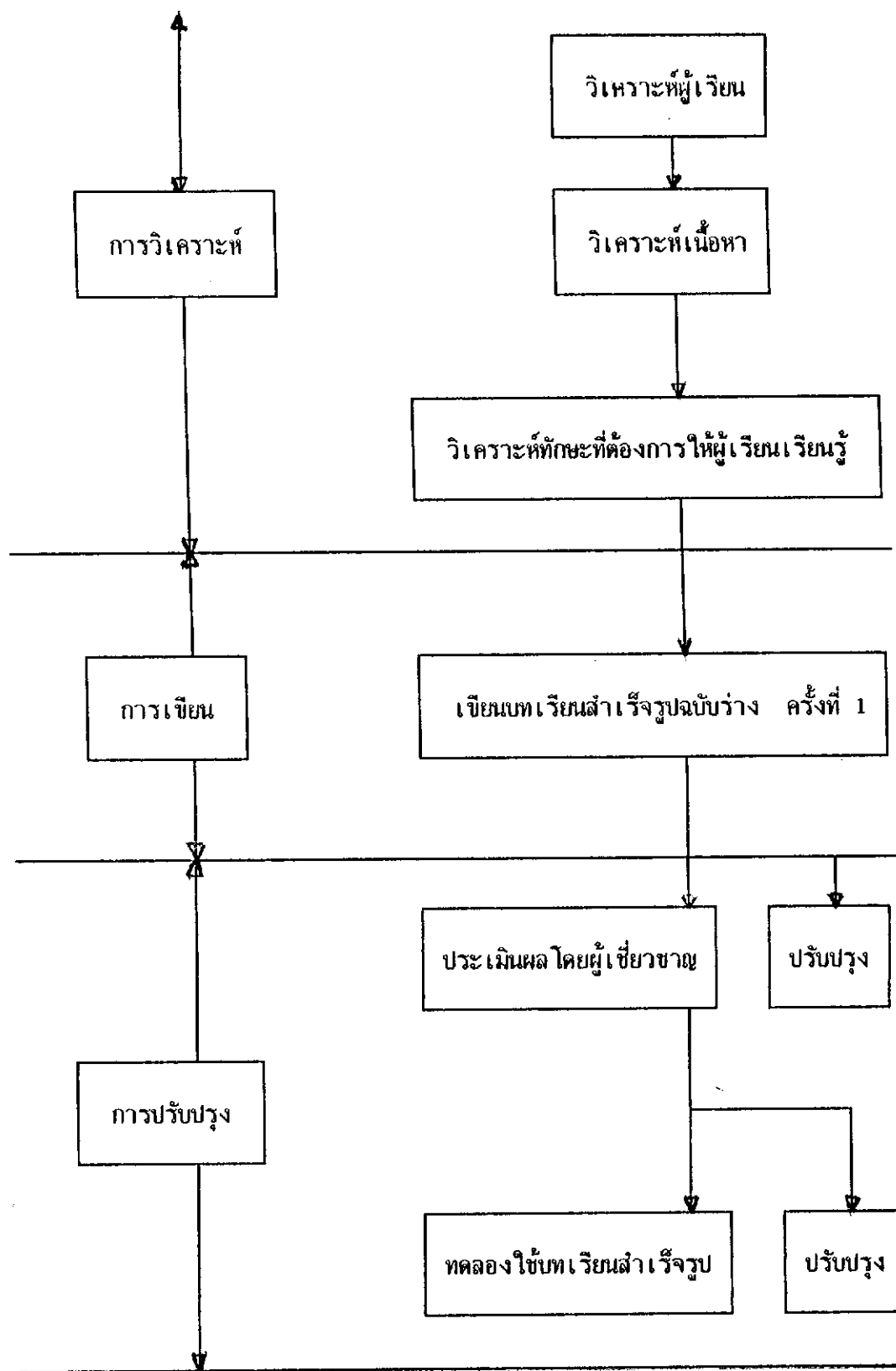
3. มีคำตอบหลายคำตอบให้เลือก แต่ละคำตอบจะนำผู้เรียนไปในทิศทางที่ต่างกัน

4. ถ้านักเรียนเลือกคำตอบถูกก็จะเขียนคำตอบต่อไปตามลำดับ แต่ถ้าเลือกคำตอบที่ผิดจะต้องเรียนกรอบย่อยอื่น ๆ ที่จัดไว้ต่างหากก่อน แล้วจึงจะกลับมาทำความเข้าใจกรอบเดิมอีกครั้ง

5. บทเรียนชนิดนี้ เน้นการอธิบายการตอบสนองผิดมากกว่าการป้องกันการตอบผิด ผู้ที่ทำผิดจะได้รับการชี้แจงสาเหตุที่ตอบผิด และอธิบายให้เข้าใจเสียใหม่ให้ถูกต้อง

วิธีดำเนินการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป

เทียมการารัจน (Thiagarajan. 1976 : 19) ได้เขียนภาพประกอบแสดงขั้นตอนการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปไว้ ดังนี้

ภาพประกอบ แผนภูมิแสดงขั้นตอนการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป

สำหรับขั้นตอนการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปอย่างละเอียดนั้น เปรี๊ยะ กุมท (2519 : 12 - 30) และปรัชญา ใจสะอาด (2522 : 56 - 57) ได้ชี้แจงขั้นตอนการสร้างไว้ ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร เพื่อจะได้ทราบว่าต้องสอนอะไรบ้าง รวมทั้งการศึกษาจากประมวลการสอน คู่มือครู ตำรา และการสัมภาษณ์ ขอคำแนะนำจากผู้รู้ เพราะจะทำให้ทราบถึงลำดับขั้นการสอน การคะเนเวลาที่ใช้ในการสอนช่วยกำหนดความลึก และขอบข่ายของเนื้อหาวิชา ทำให้เกิดแนวคิดในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปได้ดีขึ้น

2. นำความรู้ที่ได้จากหลักสูตรมาผนวกเข้ากับความต้องการของเด็กและตั้งจุดมุ่งหมายเฉพาะในการสร้างบทเรียนนั้น ๆ ซึ่งมีความพอเหมาะที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้

3. การวางขอบเขตของงาน หรือการวางเค้าโครงเรื่องจะช่วยให้การลำดับเรื่องราวก่อนหลังและป้องกันการหลงลืมเรื่องราวบางตอน การเขียนบทเรียนสำเร็จรูปนั้นต้องแยกเนื้อหาเป็นตอน ๆ และให้แต่ละตอนสัมพันธ์กัน จึงจำเป็นต้องลำดับเรื่องราวก่อนหลัง

4. รวบรวมและจัดจำแนกเรื่องราวเป็นขั้นที่ต้องรวบรวมทุกอย่าง เช่น ตำรา ภาพประกอบ การจัดบันทึกการสังเกต การสัมภาษณ์ การทดลอง

5. ลงมือเขียนบทเรียนสำเร็จรูป กรอบ หรือหน่วยย่อยของบทเรียนสำเร็จรูปควรมีลักษณะ ดังนี้

5.1 เขียนเนื้อหาเป็นหน่วยย่อยเล็ก ๆ ซึ่งแต่ละหน่วยทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในหน่วยถัดไป

5.2 มีเนื้อหาและคำอธิบายที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน

5.3 ทำให้ผู้เรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลมากที่สุด

5.4 การเขียนเนื้อหาในแต่ละหน่วยย่อย ควรหาพิงไปถึงหน่วยย่อยที่ผู้เรียนได้ศึกษาแล้ว เพื่อเป็นการทบทวนสิ่งที่เรียนไปแล้ว

5.5 ให้ทราบคำตอบที่ถูกต้องเพื่อเป็นการเสริมแรง

5.6 เนื้อหาของบทเรียนในแต่ละกรอบ ต้องเขียนด้วยภาษาที่ชัดเจนถูกต้องตามหลักภาษา หากใช้ศัพท์ควรเป็นศัพท์ที่เหมาะสมกับพื้นฐานและอายุของผู้เรียน เนื้อเรื่องถูกต้องตามหลักวิชาและมีความต่อเนื่องในแต่ละกรอบ

หลังจากสร้างบทเรียนสำเร็จรูปแล้ว ต้องมีการทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไข เพราะจะทำให้ทราบถึงข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อจะได้ทำการปรับปรุงแก้ไขบทเรียนที่สร้างขึ้นก่อนที่จะนำไปใช้จริง ไพโรจน์ เบาลู (2520 : 26 - 30) และปรัชญา ใจสะอาด (2522 : 62 - 63) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการทดลองใช้บทเรียนสำเร็จรูปและปรับปรุงบทเรียนสำเร็จรูปไว้สอดคล้องกัน ดังนี้

1. นำออกทดลองใช้เป็นรายบุคคลและปรับปรุงแก้ไข นักเรียนที่นำมาทดลองใช้บทเรียนควรเป็นนักเรียนที่เรียนอ่อน เพราะถ้าเด็กเรียนอ่อนสามารถเรียนบทเรียนได้ก็มั่นใจได้ว่า เด็กปานกลางหรือเด็กเก่งจะไม่มีปัญหาในการเรียนบทเรียนสำเร็จรูปนี้ ก่อนอื่นต้องบอกให้ผู้เรียนได้ทราบว่า ผู้ทดลองต้องการให้นักเรียนหาข้อความที่อ่านแล้วไม่เข้าใจ หรือกรอบคิดที่ไม่สอดคล้องกับความคิดรวบยอดที่เขาได้มาจากตอนต้น หากนักเรียนตอบคำถามในกรอบคิด หรือตอบไม่ได้ ผู้ทำการทดลองจะอภิปรายเรื่องราวในกรอบนั้น ๆ กับผู้เรียนทันที และพยายามค้นหาว่าอะไรเป็นสาเหตุ การทดลองเป็นรายบุคคลนี้จะต้องทำไปทีละคนประมาณ 3 - 4 คน หลังจากได้ข้อมูลแล้ว จึงทำการปรับปรุงบทเรียนสำเร็จรูปด้านเทคนิคการเขียนและแก้ไขทางภาษา

2. การทดลองใช้เป็นกลุ่มเล็กและปรับปรุงแก้ไขให้ผู้เรียนประมาณ 5 - 10 คน ต่างกับการทดลองใช้เป็นรายบุคคล ตรงที่ขณะนักเรียนกำลังศึกษาบทเรียนอยู่ไม่มีการติดต่อเป็นส่วนตัวระหว่างผู้ทดลองกับนักเรียน นักเรียนที่เลือกมาเป็นระดับปานกลาง เริ่มด้วยการชี้แจงให้นักเรียนทั้งกลุ่มทราบถึงวัตถุประสงค์ของบทเรียนสำเร็จรูป แล้วให้นักเรียนเริ่มศึกษาบทเรียนไปพร้อมกัน หลังจากนักเรียนศึกษาบทเรียนจบ ผู้ทำการทดลองอภิปรายปัญหาและส่วนที่บกพร่องร่วมกับกลุ่มนักเรียน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงบทเรียนสำเร็จรูปอีกครั้งหนึ่ง

3. การทดลองกับกลุ่มใหญ่หรือการทดลองภาคสนาม และปรับปรุง วิธีการเหมือนการทดลองกับกลุ่มเล็กต่างกันตรงที่การทดลองครั้งนี้มีสภาพเหมือนห้องเรียนจริง และให้นักเรียนแต่ละคนบันทึกเวลาที่ใช้ในการเรียนบทเรียนจนจบ หลังจากผู้เรียนศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปแล้ว ผู้ทำการทดลองซักถามถึงปัญหาต่าง ๆ ที่ผู้เรียนพบจากการศึกษาบทเรียนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงบทเรียนอีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปใช้กับชั้นเรียนจริง ๆ

หลักในการจัดทำบทเรียนสำเร็จรูป

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2516) ได้กล่าวถึงหลักในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปไว้

6 ประการ คือ

1. บทเรียนที่สร้างขึ้นจะต้องสร้างไปทีละขั้น (One Step at a Time) ขั้นหนึ่ง ๆ เรียกว่า กรอบ
2. เนื้อหาของบทเรียนที่สร้างขึ้นจะต้องลำดับให้เป็นไปตามลำดับขั้นอย่างระมัดระวัง และจัดลำดับจากง่ายไปยาก เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ง่ายขึ้น
3. ควรให้นักเรียนร่วมตอบคำถามอย่างกระฉับกระเฉง
4. เมื่อตอบคำถามในบทเรียนถูกต้องก็ควรจะให้ผู้เรียนทราบว่าถูกทันที
5. จะต้องให้ผู้เรียนก้าวไปตามความสามารถของตน (Self - Pacing)
6. ควรหลีกเลี่ยงที่จะให้นักเรียนตอบผิด ๆ

พราย (1963 : 38 - 41) ได้ให้หลักในการจัดทำบทเรียนสำเร็จรูปว่า ผู้เขียนบทเรียนควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. ตัวผู้เรียน ผู้เขียนบทเรียนจะต้องทราบว่าผู้เรียนเป็นใครระดับไหนและคำนึงถึงอายุ พื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรม ความสามารถในการเรียน ประสบการณ์และทักษะเดิม ความต้องการของผู้เรียน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อการสร้างบทเรียน
2. ผลที่ต้องการก่อนที่จะสอนต้องมีการตั้งวัตถุประสงค์ก่อนว่า ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อะไร เช่น ถ้าต้องการสอนเรื่องภาษาก็เห็นว่า ต้องการให้เรียนทางด้านไหน เช่น การสะกดคำไวยากรณ์ หรือวรรณคดี เป็นต้น เพื่อจะได้สร้างบทเรียนและวัดผลได้ตรงตามความต้องการ
3. เนื้อหาวิชา การเขียนเนื้อหาวิชาควรจะเขียนเป็นหัวเรื่องใหญ่ ๆ ก่อนแล้วจึงแบ่งเป็นเรื่องย่อย ๆ เพื่อจะได้นำมาเขียนเป็นกรอบ ๆ ตามลำดับก่อนหลังและจะต้องพยายามอย่าให้มีการกระโดดข้ามลำดับขั้นตอนของเนื้อเรื่อง และให้พิจารณาเวลาในการเรียนจากเนื้อหาด้วย
4. วิธีสอนบทเรียนสำเร็จรูปนี้ ถือเป็นแบบวิธีการสอนอย่างหนึ่งเท่านั้น ก่อนที่ผู้เขียนบทเรียนสำเร็จรูปจะจัดทำไปแถมในเรื่องใด ๆ ก็ตาม ควรได้พิจารณาดูก่อน

ว่ามีวิธีการสอนวิธีอื่นหรือไม่ที่ดีกว่าการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ถ้ามีวิธีอื่นที่ดีกว่าก็ไม่จำเป็นต้องใช้บทเรียนสำเร็จรูปสอน

5. ความสิ้นเปลือง ควรจะได้พิจารณาว่าบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นนั้น มีความสิ้นเปลืองมากน้อยเพียงไร เวลาที่เสียไปคุ้มค่าหรือไม่ เช่น ถ้ามีความจำเป็นต้องใช้บทเรียนสำเร็จรูป อาจเลือกผลิตบทเรียนสำเร็จรูปในรูปแบบเรียนก็ได้ เนื่องจากบทเรียนสำเร็จรูปที่ใช้กับเครื่องสอนนั้นอาจสิ้นเปลืองมาก

6. แบบของบทเรียนสำเร็จรูป จะเป็นแบบใดต้องดูให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ผู้เรียน วัตถุประสงค์ที่ต้องการ หรืออาจเป็นบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้น โดยมีโครงสร้างที่สมบูรณ์อย่างอื่นประกอบ

สโตลูโลว์ (Stolurow, 1962 : 58 - 102) ได้กล่าวถึงหลักการในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปไว้ ดังนี้

1. บทเรียนที่ดีต้องเริ่มต้นจากจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนเป็นประการสำคัญ
2. ต้องแยกย่อยเนื้อหาที่ใช้เรียนออกไปในรูปของสิ่งเร้าและการตอบสนองอย่างละเอียดเพื่อให้การตอบสนองทำได้ง่าย
3. การจัดคำอธิบายเพื่อนำเข้าสู่การเรียนรู้เรื่องใหม่ จะต้องชัดเจนและไม่ทำให้ผู้เรียนไขว้เขว
4. ในการสร้างบทเรียนแต่ละกรอบ ต้องสร้างตามแนวคิดเฉพาะเรื่องในหลายแง่มุม
5. มีการชี้แนะควบคู่ไปกับการตอบสนอง ลดการชี้แนะทางลงเรื่อย ๆ
6. เนื้อหาวิชาต้องเรียงลำดับต่อเนื่องกันโดยตลอด
7. ต้องมีการทบทวนอยู่ตลอดเวลาให้ผู้เรียนได้เรียน
8. แบ่งขั้นตอนของเนื้อหาออกเป็นขั้นตอนย่อย ๆ
9. สร้างความคิดรวบยอดตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน โดยอาศัยการเสนอแนะของบทเรียนแต่ละกรอบทีละน้อย ๆ ให้แก่ผู้เรียน
10. สร้างความสัมพันธ์ต่อเนื่องระหว่างกรอบปัญหาแล้วนำไปสู่ปัญหาใหม่
11. ใช้วิธีการหาเหตุผลเพื่อสรุปความคิดรวบยอด
12. ขั้นตอนในการสร้างบทเรียนต้องเริ่มจากส่วนรวมไปหาส่วนย่อย

ลิธ (Lieth, 1966 : 6 - 11) ได้เสนอแนะถึงหลักการในการสร้างบทเรียนที่แตกต่างกันออกไปดังนี้ คือ

1. ควรทำการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาที่จะใช้สอนโดยบทเรียนสำเร็จรูปออกเป็นหน่วยความรู้ย่อย ๆ ซึ่งทำให้ง่ายแก่การวัดความเข้าใจ
2. ในการเขียนบทเรียน ควรคำนึงถึงความพร้อมในการเรียนมากกว่าอายุสมองของผู้เรียน
3. ถ้าในบทเรียนต้องการจะเสนอหลักการหรือกฎเกณฑ์บางอย่าง ควรจัดขึ้นภายหลังจากที่บทเรียนได้ให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความจริงและทราบถึงความสัมพันธ์อื่น ๆ มาแล้ว
4. ในการตอบสนองแต่ละกรอบ ควรให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองและยอมรับข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น ตลอดจนรับผิดชอบที่จะแก้ไขความผิดพลาดตามคำสั่ง หรือคำแนะนำด้วยความยินดี
5. ต้องให้ผู้เรียนทุกคนผ่านความยากลำบากในการเรียนเช่นเดียวกัน ซึ่งจะช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน ถึงแม้ผู้เรียนจะเรียนช้าแต่ในที่สุดก็สามารถที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนได้

ตามหลักการที่นำมากล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า ในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปให้เป็นบทเรียนที่ดีที่สุดและมีคุณค่าแก่ผู้เรียนได้นั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก ที่ผู้สร้างบทเรียนจะต้องยึดถือเป็นแนวทางในการสร้าง
2. ต้องเรียงลำดับเนื้อหาของบทเรียนจากง่ายไปหายาก จากส่วนรวมไปหาส่วนย่อย โดยจัดลำดับเนื้อหาออกเป็นขั้นตอนย่อย ๆ ที่ต่อเนื่องและสนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เรียนให้มากที่สุด
3. ต้องสร้างสิ่งเร้าที่สามารถเร้าให้ผู้เรียนทุกคนเกิดการตอบสนอง ที่ถูกต้องอยู่ตลอดระยะเวลาที่ผู้เรียนกำลังเรียนจากบทเรียน
4. เนื้อหาในบทเรียนแต่ละกรอบจะต้องไม่ยาก จนเกินความสามารถของผู้เรียนจนทำให้ผู้เรียนเกิดความท้อถอยและไม่ง่ายจนเกินไป จนทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายหรือไม่เห็นความสำคัญของบทเรียน

5. บทเรียนสำเร็จรูปเป็นบทเรียนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เนื้อหาที่นำมาให้ผู้เรียนได้เรียน จึงจำเป็นต้องมีความถูกต้องทั้งในด้านเนื้อหาวิชา ภาษาที่ใช้ และหลักของการเรียน

6. การทบทวนความรู้ของผู้เรียน เป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับการสร้างบทเรียน เพราะการทบทวนย่อมทำให้ผู้เรียนไม่หลงลืมและสับสนในเรื่องของความรู้ในการสร้างบทเรียน จึงต้องมีการทบทวนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องจนจบบทเรียน

7. เป้าหมายที่สำคัญที่สุดของการสร้างบทเรียนคือ มุ่งให้ผู้เรียนทุกคนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้มากที่สุดและเท่าเทียมกันโดยไม่จำกัดเวลา ดังนั้นผู้สร้างบทเรียนสำเร็จรูปจำเป็นต้องคิดค้นและเลือกสรรวิธีการเสนอความรู้ในแต่ละกรอบอย่างมีประสิทธิภาพ และได้ผลมากที่สุดเท่าที่สามารถจะกระทำได้

8. เนื้อหาวิชาที่นำมาสร้างบทเรียนสำเร็จรูปในแต่ละกรอบ ต้องเป็นเนื้อหาที่จำเป็นต่อการสร้างที่เอื้อให้ผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการปฏิบัติเท่านั้น ส่วนเนื้อหาที่ไม่จำเป็น หรือเนื้อหาประเภทรู้ไว้ว่าควรคิดทั้งไป

วิธีสร้างบทเรียนสำเร็จรูป

สำหรับวิธีการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป ได้มีผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านบทเรียนสำเร็จรูปทั้งของไทยและของต่างประเทศ ได้เสนอแนะแนวทางในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

เปริ่ง กุญฑ (2519 : 12 - 126) ได้กล่าวถึงเทคนิคและวิธีการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปที่สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ขั้นตัดสินใจในการสร้างบทเรียน โดยอาศัยข้อมูลทางด้านต่าง ๆ มาประกอบในการตัดสินใจ โดยเฉพาะทางด้านประโยชน์ ความเหมาะสม ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น คุณค่าที่จะได้รับ

2. ขั้นวิเคราะห์เนื้อหาวิชาที่สอน เพื่อจะได้ทราบว่าจะสามารถนำเนื้อหาที่เลือกสรรแล้วมาจัดทำเป็นบทเรียนสำเร็จรูปได้อย่างไร ด้วยการแบ่งการวิเคราะห์เป็นตอน ๆ ดังนี้

2.1 ขั้นสังเกตการณ์ โดยผู้เขียนบทเรียนจะต้องเข้าไปสังเกตการสอน และจดบันทึกขั้นตอนในการสอน

2.2 ขั้นศึกษาหลักสูตร เพื่อจะได้ทราบว่าต้องการสอนอะไร วัดผลอย่างไร มีรายละเอียดของเนื้อหากว้างขวางเพียงใด

2.3 ขั้นสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาวิชา เพื่อให้ได้ทราบอย่างถ่องแท้ว่าจะสอนอย่างไรและจะต้องสอนลึกซึ้งเพียงใด

3. ขั้นกำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม เพื่อเป็นการกำหนดขอบเขตของความรู้และความสามารถที่ต้องการให้เกิดขึ้นเมื่อเรียนจบบทเรียน

4. ขั้นวิเคราะห์ภารกิจและวางเค้าโครงการเขียนบทเรียน

5. ลงมือเขียนบทเรียนสำเร็จรูปฉบับร่าง โดยใช้เทคนิคและรูปแบบที่ได้พิจารณาแล้วว่าเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและความถนัดของผู้เขียนบทเรียน

6. ขั้นตรวจรับสภาวะของบทเรียน เนื่องจากกลุ่มของผู้เรียนมีความแตกต่างกันในด้านภูมิหลังและความสามารถเฉพาะตน

7. ขั้นแก้ไขบทเรียน ผู้เขียนบทเรียนสำเร็จรูปจำเป็นต้องตรวจแก้ไขบทเรียนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การแก้ไขความเรียง แก้ไขเทคนิคการเขียน และที่สำคัญที่สุดคือการแก้ไขในด้านความถูกต้องทางหลักวิชา

8. ขั้นการทดสอบบทเรียน โดยใช้วิธีการทดสอบบทเรียน 3 ขั้นตอน คือ

8.1 การทดสอบแบบหนึ่งต่อหนึ่ง

8.2 การทดสอบเป็นกลุ่มเล็ก

8.3 การทดสอบภาคสนาม

9. ขั้นวิเคราะห์ผลการทดสอบ เป็นกระบวนการขั้นสุดท้ายของการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป ถ้าผลการวิเคราะห์ห้ออกมาได้เท่าหรือสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 90/90 แล้ว ถือว่าเป็นบทเรียนที่มีประสิทธิภาพ

90 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดเมื่อคิดเป็นเปอร์เซ็นต์แล้วได้ 90 % หรือสูงกว่า

90 ตัวหลัง หมายถึง จำนวนนักเรียนที่ทำแบบทดสอบแต่ละข้อถูก 90 % ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป ตามแนวทางและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิที่กล่าวมานี้ พอสรุปเป็นขั้นตอนในการดำเนินการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปได้ ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ ได้แก่ การศึกษาหลักสูตรในระดับและขั้นที่ต้องการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป พิจารณาคัดสินใจว่าจะเลือกสร้างบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องใด ต่อจากนั้นจึงศึกษาจุดมุ่งหมายทั่วไป จุดมุ่งหมายเฉพาะ ศึกษาเนื้อหารายละเอียด เพื่อสร้างบทเรียนสำเร็จรูปและแบบทดสอบวัดผลก่อนเรียนและหลังเรียน
2. ขั้นปฏิบัติงาน ลงมือเขียนกรอบหรือหน่วยย่อยของบทเรียน โดยยึดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและผลของการวิเคราะห์ภารกิจเป็นแนวทาง ซึ่งในขณะที่เขียนบทเรียนผู้สร้างบทเรียนสำเร็จรูปจะต้องใช้เทคนิคของการตรวจสอบรับสภาวะ เพื่อให้ได้บทเรียนสำเร็จรูปที่สามารถสนองต่อผู้เรียนทางด้านต่าง ๆ อย่างทั่วถึง
3. ขั้นทดลองและแก้ไข ตรวจสอบแก้ไขในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ ทางด้านภาษา เทคนิคและความถูกต้องตามหลักวิชาการในการเขียนบทเรียนสำเร็จรูป และเมื่อแก้ไขเสร็จเรียบร้อยแล้วนำบทเรียนสำเร็จรูปนี้ไปทดลองใช้กับผู้เรียน ซึ่งแบ่งขั้นตอนการทดลองออกเป็น

3 ลักษณะ คือ

- 3.1 ทดลองเป็นรายบุคคล
- 3.2 ทดลองกลุ่มย่อย ประมาณ 10 - 15 คน
- 3.3 ทดลองภาคสนาม
4. ขั้นตรวจสอบคุณภาพ เป็นขบวนการขั้นสุดท้ายของการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป โดยนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาคุณภาพของบทเรียนสำเร็จรูปโดยทั่วไปแล้วใช้เกณฑ์มาตรฐาน 90/90 (The 90/90 Standard)

สำหรับในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปเชิงเส้นตรง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างโดยยึดแนวทางตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น สำหรับเกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปเชิงเส้นตรงนี้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ 90/90 ซึ่งหมายความว่า คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต้องเป็นร้อยละ 90 และบทเรียนนั้นนักเรียนจะต้องทำสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการให้ทำได้ถึงร้อยละ 90

ประโยชน์ของบทเรียนสำเร็จรูป

สุชา จันทร์เอม (2521 : 58) ได้สรุปคุณประโยชน์ของบทเรียนสำเร็จรูปไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเองและ เป็นไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล เป็นการสนองความแตกต่างและความสามารถระหว่างบุคคลได้เป็นอย่างดี
2. ช่วยแบ่งเบาภาระให้แก่ครู ในการเสนอข้อเท็จจริงต่าง ๆ ทำให้ครูมีเวลาว่างที่จะเตรียมบทเรียนให้เป็นประโยชน์ และเป็นไปในทางสร้างสรรค์และก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น
3. ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง เมื่อเวลาทำผิดก็ไม่มีใครเยาะเย้ยให้เกิดความอาย และสามารถแก้ไขความเข้าใจผิดได้ด้วยตนเอง
4. เป็นการแก้ปัญหาการขาดแคลนครูได้ โดยครูคนหนึ่งสามารถควบคุม ช่วยเหลือผู้เรียนให้เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปได้คราวละหลาย ๆ คน
5. ทำให้ทราบว่าครูสอนเก่งหรือไม่ โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปเป็นสื่อเปรียบเทียบ
6. ช่วยให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านและสามารถสรุปความคิดและกฎเกณฑ์ได้ดี
7. เป็นเครื่องมือช่วยให้การสอนของครูมีประสิทธิภาพสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูที่ไม่มีวิชาความรู้มาก่อน

ชม ภูมิภาค (2524 : 118) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของบทเรียนสำเร็จรูปเพิ่มเติมจากที่กล่าวข้างต้นดังนี้ คือ

1. ทำให้สังคมเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้
2. ทำให้การศึกษานอกโรงเรียนเป็นไปอย่างกว้างขวาง
3. ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนสูง
4. ผู้เรียนใช้การเรียนแบบลงมือกระทำด้วยตนเอง ทำให้เกิดความเข้าใจและความคงทนในการจำมาก
5. การเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เรียนได้มากใช้เวลาน้อย เพราะรู้จักมุ่งหมายและเสนอไปที่ละขั้นตอน
6. ผู้เรียนสามารถเลือกจังหวะเวลาเรียนที่เหมาะสมสำหรับตนเองได้

บทบาทของบทเรียนสำเร็จรูปที่มีต่อการเรียนการสอน

ทิสนา เทียนเสมอ (1970 : 22 - 24) ได้กล่าวถึงบทเรียนสำเร็จรูปไว้ ดังนี้

1. ใช้เพื่อสร้างเสริมการเรียนรู้ที่นักเรียนได้เรียนจากครู ลักษณะของบทเรียนสำเร็จรูปเหมาะสมกับการที่จะจัดให้แต่ละบุคคล เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ตามความสามารถของแต่ละบุคคล
2. ใช้เพื่อการทบทวน ในลักษณะนี้อาจกล่าวได้เป็น 2 แบบ คือ ๑. ใช้บทเรียนเพื่อเป็นการทบทวนสิ่งซึ่งนักเรียนได้เรียนรู้ไปแล้วให้กลับมีความเข้าใจและจดจำได้มากขึ้น และ ๒. ใช้บทเรียนเพื่อเป็นการสรุปผลการสอนที่ครูได้สอนมาด้วยวิธีการสอนต่าง ๆ ที่ใช้กันอยู่ทั่วไป
3. ใช้เพื่อการสอนซ่อมเสริม นักเรียนที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนด้วยวิธีการสอนที่ครูใช้อยู่ทั่วไป บทเรียนสำเร็จรูปจะช่วยนักเรียนเหล่านั้นได้มาก เพราะบทเรียนสำเร็จรูปได้ทำเป็นขั้นเล็ก ๆ และมีการเสริมแรงทันทีทันใด
4. ใช้เพื่อการเรียนรู้ตามลำพังด้วยตนเอง และใช้เพื่อกระตุ้นนักเรียนที่ไม่สนใจ และนักเรียนที่ไม่มีครูสอน เพราะบทเรียนที่ได้เตรียมไว้เป็นอย่างดีสามารถนำไปใช้ได้โดยไม่ต้องมีครู

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2518 : 159) ได้กล่าวว่าการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปก่อให้เกิดคุณภาพทางการเรียน และสอดคล้องกับสภาพทางการเรียนการสอนที่ดี 4 ประการ คือ

1. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างแข็งขัน (Active Participation)
2. ผู้เรียนได้ทราบผลการกระทำของตนทันที (Immediate Feedback)
3. ผู้เรียนได้ประสบความสำเร็จและมีแรงจูงใจ (Success Experience)
4. การเรียนดำเนินไปเป็นขั้นตอนเล็ก ๆ ทีละขั้น (Grandual Epproximation)

สันตติ ภีบาลสุข (2522 : 62 - 65) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของบทเรียนสำเร็จรูปพอสรุปได้ดังนี้ คือ

ประโยชน์ต่อผู้เรียน

1. ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองตามความสามารถของแต่ละบุคคลคล้ายกับการเรียนกับครูแบบตัวต่อตัว
2. ช่วยแก้ปัญหาคำถามแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนจะไม่ถูกถ่วงการเรียน ผู้เรียนไม่ต้องเร่งรัดและไม่รู้สึกว่ามีบ่ามด้อย เพราะมีโอกาสทำผิดน้อยแล้วยังมีโอกาสแก้ไขได้ทันที
3. ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนของตนเองมากขึ้น เพราะทราบความก้าวหน้าของตนเองตลอดเวลา
4. ผู้เรียนมีโอกาสได้รับความเอาใจใส่จากครูเป็นรายบุคคลมากขึ้น
5. ผู้เรียนที่ขาดเรียนมีโอกาสช่วยตนเองให้ตามผู้อื่นทัน
6. ผู้เรียนอาจใช้บทเรียนสำเร็จรูปพบทบทวนความรู้ หรืออาจใช้เป็นเครื่องมือช่วยสรุปการสอนแทนครู
7. ผู้ที่ไม่มีโอกาสเรียนในโรงเรียนสามารถศึกษาหาความรู้ได้จากบทเรียนสำเร็จรูป
8. กระตุ้นความสนใจในการเรียนอีกทั้งยังช่วยฝึกนิสัยให้ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์เชื่อมั่นในตนเอง รับผิดชอบต่อตนเอง และรู้จักควบคุมตนเอง

ประโยชน์ต่อผู้สอน

1. ช่วยแบ่งเบาภาระของครูในการสอนข้อเท็จจริง หรือวิชาพื้นฐาน ทำให้ครูมีเวลาสร้างสรรคงานสอน หรือปรับปรุงการสอนได้มากขึ้น และมีเวลาที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุน ให้ความสนใจ หรืออภิปรายปัญหากับผู้เรียนเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มย่อยได้
2. ใช้เป็นสื่อการสอนสำหรับการสอนวิธีอื่น ๆ ได้ อาทิ การสอนเป็นคณะ การสอนเป็นกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ ที่มีผู้เรียนมีความสามารถแตกต่างกันมาก ๆ หรืออาจใช้สอนซ่อมเสริมผู้เรียนที่เรียนอ่อน
3. ช่วยทำให้ผู้สอนไม่ต้องกังวลถึงความเป็นระเบียบของห้องเรียน เพราะผู้เรียนตั้งใจเรียน

ประโยชน์ต่อผู้บริหารการศึกษา

1. ช่วยแก้ปัญหาและวิกฤติการณ์ทางการศึกษาในปัจจุบัน อาทิ ปัญหาการขาดแคลนครู ผู้ชำนาญในวิชาใดวิชาหนึ่ง ปัญหาผู้เรียนล้นชั้น
2. ช่วยแก้ปัญหาโรงเรียนเล็ก ๆ ในชนบทที่มีจำนวนผู้เรียนน้อยจนไม่สามารถจะจัดครูสอนได้ หรือสนองความต้องการของผู้เรียน ในกรณีที่ผู้เรียนเลือกเรียนบางวิชาจำนวนน้อยเกินไป
3. สามารถเพิ่มจำนวนรายวิชาให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้มากวิชา โดยให้ผู้เรียนศึกษาได้ด้วยตนเองจากบทเรียนสำเร็จรูป
4. สามารถใช้ปรับปรุงประสิทธิภาพของครูที่ยังไม่มีประสบการณ์ในการสอน

ข้อจำกัดของบทเรียนสำเร็จรูป

แม้ว่าบทเรียนสำเร็จรูปจะมีประโยชน์มากมาย แต่ก็มิใช่ว่าจะใช้แก้ปัญหาได้ทุกเรื่องเสมอไป ในบางเรื่องหรือบางสถานการณ์ บทเรียนสำเร็จรูปก็จะส่งผลดี แต่ในบางเรื่องหรือบางสถานการณ์ก็อาจได้ผลไม่ดีเท่าที่ควร ฉะนั้นบทเรียนสำเร็จรูปจึงมีข้อจำกัดที่สำคัญ คือ

1. บทเรียนสำเร็จรูปเหมาะสำหรับเนื้อหาที่เป็นเรื่องของความจริง หรือเป็นความรู้พื้นฐานมากกว่าเนื้อหาวิชาที่ต้องการแสดงความคิดเห็นหรือเนื้อหาที่ลึกซึ้งมาก ๆ
2. บทเรียนสำเร็จรูปไม่ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพราะผู้เรียนทำตามตามหัวข้อที่ได้เรียบเรียงไว้
3. ผู้เรียนขาดทักษะในการเขียนหนังสือ เพราะผู้เรียนเขียนเฉพาะคำตอบเป็นบางคำเท่านั้น
4. ผู้เรียนขาดการสังคมนัดต่อกันและกัน เพราะต้องทำงานด้วยตนเอง โดยทำคนเดียวเหมือนเครื่องจักรกล
5. ในกรณีที่ผู้เรียนมีจำนวนมากและอยู่ในท้องถิ่นที่ต่างกัน ภาษาที่ใช้ในบทเรียนอาจเป็นปัญหาสำหรับผู้เรียนในบางท้องถิ่นได้
6. บทเรียนสำเร็จรูปไม่อาจใช้แทนครูได้สิ้นเชิง เพราะผู้เรียนยังต้องการคำชี้แจงแนะนำจากครูอยู่ บทเรียนสำเร็จรูปจึงเป็นเพียงผู้ช่วยครู

7. การที่ผู้เรียนมีความแตกต่างระหว่างบุคคลนั้น คนที่เก่งอาจเรียนไปได้ไวแล้ว อาจไม่มีอะไรทำอีกทำให้เบื่อหน่าย ครูจึงต้องระงับคอยเพิ่มงานอื่นพิเศษให้เขาได้ศึกษาเพิ่มเติมอีกด้วย

8. บทเรียนสำเร็จรูปจะสัมฤทธิ์ผลเพียงใดในการใช้ขึ้น ขึ้นอยู่กับว่าครูมีความเข้าใจในเรื่อง "บทเรียนสำเร็จรูป" เพียงใด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนสำเร็จรูป

งานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา มีดังนี้

วันเนา วิฑูรณ์ (2521 : 40 - 41) ได้ทำการวิจัยเพื่อสร้างบทเรียนสำเร็จรูปและหาประสิทธิภาพของบทเรียนที่สร้างขึ้น เรื่องบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนกลอนสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 44 คน และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 56 คน รวมทั้งสิ้น 100 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานว่า บทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นจะใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 ผลการวิจัยปรากฏว่า บทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นนี้ใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเชื่อถือได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 เพราะทำได้ถึง 97.60/91.78 และความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประภาศรี พรหมประกาย (2521 : 73) ได้ศึกษาการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทยเรื่องคำซ้อน คำซ้ำ และคำคู่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอุดรพิทยานุกุล จังหวัดอุดรธานี และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดราชบุรี จำนวน 100 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า บทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นจะใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 ผลการวิจัยปรากฏว่า บทเรียนสำเร็จรูปที่กล่าวมานี้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ถือได้ถึง 94.53/93.36 และคะแนนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนก็แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โสภณ นิไชยโยค (2523 : 75) ได้ทำการวิจัยเพื่อสร้างบทเรียนสำเร็จรูป และหาประสิทธิภาพของบทเรียนที่สร้างขึ้น เรื่องการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องโคลงสองสุภาพ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวิทยา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า บทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นนี้ จะใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 ผลการวิจัย ปรากฏว่า บทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นนี้ใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเชื่อถือได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 เพราะทำได้ถึง 96.98/90.27 และคะแนนที่ได้จากการทดลองก่อนเรียนและหลังเรียนก็แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมพร ยิ้มสกุล (2527 : 70 - 71) ได้ทำการทดลองใช้บทเรียนสำเร็จรูปในการสอนวิชาภาษาไทย 032 โดยทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 44 คน ผู้วิจัยได้แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้น และกลุ่มควบคุมสอนโดยวิธีสอนตามคู่มือแนวการสอนภาษาไทย 032 ของหน่วยศึกษานิเทศก์ ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนจากบทเรียนสำเร็จรูป และนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนตามคู่มือแนวการสอนภาษาไทย 032 ของหน่วยศึกษานิเทศก์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย 032 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากรายงานการวิจัยที่กล่าวมานี้ แสดงให้เห็นว่าการนำบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานนี้ไปใช้นั้น ย่อมส่งผลที่ดีทั้งกับผู้เรียนและครูผู้สอนได้โดยตรง เนื่องจากบทเรียนสำเร็จรูปที่มีประสิทธิภาพน่าเชื่อถือได้นั้น สามารถนำไปใช้สอนแทนครูได้ นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นจากการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปดังกล่าว

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการใช้บทเรียนสำเร็จรูปในการสอนมี ดังนี้

คือ

คาล (Carl. 1971 : 1893A) ได้ทำการวิจัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากบทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนปกติ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระหว่างการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนปกติ ผลของการวิจัยปรากฏว่า การเรียนโดยใช้วิธีสอนทั้ง 2 แบบนั้นไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังทำให้ทราบว่า บทเรียนสำเร็จรูปสามารถช่วยแก้ปัญหาคือการเรียนการสอนในห้องเรียนขนาดใหญ่และยังเป็นเครื่องมือช่วยสอนแทนครูได้ ซึ่งโรงเรียนควรนำบทเรียนสำเร็จรูปมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด

ซู (Sue. 1973 : 3244A) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการสอนพิมพ์ดีดเบื้องต้นด้วยบทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนที่เรียนจากครูโดยตรงกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนพิมพ์ดีดเบื้องต้นด้วยวิธีสอนทั้ง 2 แบบ ให้ผลไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสามารถทำให้ทราบว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปสามารถพิมพ์ดีดได้เร็วกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนจากครู แต่จากการทดลองวิธีสอนทั้ง 2 แบบ พบว่าใช้ได้ทั้งเด็กเก่ง ปานกลาง และอ่อน

แมคคินเลย์ (Mckinley. 1974 : 1443A) ได้ทำการวิจัยจากบทเรียนระหว่างการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับเครื่องช่วยสอน ในการทดลองสอนอ่านเด็กอายุ 14 - 18 ปี ที่มีผลการเรียนต่ำกว่าระดับ 5 ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ไม่แตกต่างกัน แต่พบว่า การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปและเครื่องช่วยสอน ในการอ่านสามารถใช้ได้ผลดีในการเรียนด้วยตนเอง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนสำเร็จรูปทั้งในประเทศและต่างประเทศ กล่าวโดยสรุปได้ว่า บทเรียนสำเร็จรูปที่มีประสิทธิภาพสามารถใช้สอนแทนครูได้ และประหยัดเวลาในการเรียนได้มาก แต่บทเรียนสำเร็จรูปก็มีข้อจะสามารถใช้แทนครูได้โดยเด็ดขาดจะเห็นว่านักเรียนยังต้องการครูอยู่ แต่ผลดีของบทเรียนสำเร็จรูปคือช่วยให้นักเรียนก้าวหน้าไปตามความสามารถของตน และงานวิจัยบางฉบับยังแสดงผลให้เห็นว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น ดังนั้นจึงน่าที่จะทดลองวิจัยเพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปนี้ต่อไป เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสนใจ

ความหมายของความสนใจ

ความสนใจเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะต้องทำให้เกิดขึ้นเป็นอันดับแรกของกระบวนการเรียนรู้ (เชียรศรี วิวิธสิริ. 2527 : 21) ส่วนสำเริง บุญเรืองรัตน์ (2524 : 7) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนนั้น นอกจากจะมีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนมีความสามารถในการวิชาที่เรียนแล้ว ยังต้องปลูกฝังให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียน หมกมุ่นในการเรียน และแสวงหาความรู้ได้อย่างดี ถ้านักเรียนมีความสนใจต่อครูผู้สอน กิจกรรมการเรียนการสอน และต่อวิชาที่เรียนแล้ว จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชานั้นของนักเรียนสูงขึ้นด้วย

ความสนใจจึงน่าจะมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย โดยทั่วไป จะพบว่า นักเรียนที่มีความสนใจต่อวิชาใดสูงมักจะเรียนรู้ได้ดีกว่านักเรียนที่มีความสนใจต่ำ

ได้มีนักการศึกษาและนักจิตวิทยา ให้ความหมายของความสนใจไว้ต่าง ๆ กัน เช่น

ดีวอี้ (Dewey. 1959 : 66) กล่าวว่า ความสนใจ คือ ความรู้สึกชอบหรือความพอใจที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แนวความคิดใดแนวความคิดหนึ่ง หรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง

ธอร์นไดค์ และเอลิซาเบธ (Thorndike and Alizabeth. 1969 : 24) ได้ให้ความหมายว่า ความสนใจคือ แนวโน้มในการที่จะแสวงหาและเข้าร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง

นันทลีย์ (Nunnally. 1970 : 415) ได้สรุปว่า ความสนใจ หมายถึง ความชอบในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งโดยเฉพาะ

กู๊ด (Good. 1973 : 311) ได้ให้ความหมาย ความสนใจไว้ว่า เป็นความรู้สึกชอบของเราที่แสดงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งความรู้สึกนี้อาจจะมีชั่วขณะหนึ่ง หรืออาจจะถาวรต่อไปก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความอยากรู้อยากเห็นของบุคคลนั้น โดยมีอิทธิพลจากประสบการณ์ของเราเอง

เพตจ์ และมาร์แชล (Page and Marshall. 1977 : 181) กล่าวว่า ความสนใจ หมายถึง ความประสงค์ที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมที่เหมาะสมบางอย่าง และ นักการศึกษาถือว่าความสนใจของนักเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนา หลักสูตร ความสนใจเป็นอาการที่จิตใจเพ่งเล็งกับการเลือกกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง หรือ อาการสนุกสนานเพลิดเพลินในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งวัดได้จากแบบวัดความสนใจ (Interest Inventory)

วณิช บรรจง และคนอื่น ๆ (2516 : 32) ได้กล่าวว่า ความสนใจ คือ ความรู้สึกหรือเจตคติของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะความรู้สึกอันนั้นทำให้บุคคล เอาใจใส่และกระทำการจนบรรลุถึงจุดหมายที่บุคคลมีต่อสิ่งนั้น

น้อมฤดี จงพยุหะ (2519 : 258) กล่าวว่า ความสนใจ หมายถึง อาการ อยากรู้ อยากเห็น อาการชอบทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรืออาการซาบซึ้งในคุณค่าของสิ่งใด ๆ

วัชร ทรัพย์มี (2520 : 58) ได้อธิบายว่า ความสนใจคือ ความรู้สึกที่จดจ่อ อยากรู้ อยากเห็น อยากกระทำสิ่งที่ตนสนใจนั้น ความสนใจเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้ เกิดแรงจูงใจในการเรียนหรือการทำงาน

เสียง ชูสกุล (2525 : 26) ได้ให้ความหมายว่า ความสนใจคือ ความ อยากรู้ ความรู้สึกชอบ อยากแสวงหาทางเข้าร่วมกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง

จรรยา เอี่ยมสะอาด (2527 : 36) ได้ให้ความหมายของความสนใจว่า หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีความรักชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่ง พร้อมทั้งจะทำกิจกรรมที่สนใจ นั้นด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่เพื่อให้สำเร็จตามความมุ่งหมายของตน

ประสาธ อิศรปรีดา (2521 : 135 - 136) ได้กล่าวถึงความสนใจตาม แนวความคิดของกาเย่ (Gagne) ว่า มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ เพราะความสนใจเป็น ลักษณะทางจิตใจที่มีความสืบเนื่องกันเป็นชุด โดยเริ่มจากการที่มีสิ่งเร้ามาทำให้เกิด ความสนใจและตอบสนองอย่างต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ที่ราบที่ยังมีความสนใจอยู่ การตอบสนอง ดังกล่าวทำให้เกิดความรู้สึก หรือความคิดอันนำไปสู่ความสงสัย ความอยากรู้อยากเห็น และความต้องการเรียนรู้เพิ่มขึ้น นั่นคือความสนใจชี้ให้เห็นถึงความปรารถนาที่ใครจะได้รับการ สอนหรือพยายามที่จะสอนตนเอง ความสนใจจึงเป็นองค์ประกอบประการหนึ่งที่ทำให้

เกิดความพร้อมที่จะเรียน ซึ่งเมื่อมีความพร้อมที่จะเรียนสิ่งใดแม้มีอุปสรรคบ้างก็มักไม่ลดความสนใจจากสิ่งนั้นง่าย ๆ

นอกจากนี้ กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 233) ได้กล่าวไว้ว่า ความสนใจเป็นความรู้สึกที่ติดต่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งความสนใจของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันก็เนื่องมาจากองค์ประกอบสำคัญ ๆ คือ ความต้องการ ความถนัด และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในสังคมที่แตกต่างกัน

จากคำจำกัดดังกล่าวพอสรุปได้ว่า ความสนใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบเอาใจใส่ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้ประสบพบเห็นในการทำงาน มีความรู้สึกไม่เอียงในการที่จะเลือกทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เกี่ยวข้อง และพร้อมที่จะแสวงหาและเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ ด้วยความตั้งใจ ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยในการทำงานของบุคคลให้มีประสิทธิภาพ

การสร้างความสนใจ

จากการศึกษาสาเหตุและองค์ประกอบที่เกี่ยวกับความสนใจทำให้นักจิตวิทยาและนักการศึกษาสามารถที่จะสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนได้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูควรคำนึงถึงความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย การเรียนจึงจะประสบความสำเร็จ ครูอาจตั้งคำถามกับตนเองว่า ได้สอนวิชาต่าง ๆ สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนหรือไม่ ให้งานให้กิจกรรมตามความสามารถ ความสนใจของผู้เรียนหรือไม่ สุโท เจริญสุข (2522 : 12) ได้ให้แนวในการจัดการเรียนการสอนตามความสนใจของผู้เรียนไว้ ดังนี้

1. คำนึงถึงสัญชาตญาณ ความอยากรู้อยากเห็นโดยนำเอาเรื่องราว หรือสิ่งแปลกใหม่มาเล่าหรือแสดงให้นักเรียนดู

2. ทำให้บทเรียนสนุกโดยใช้อุปกรณ์การสอน หรือเทคนิคการสอนหลาย ๆ รูปแบบ

3. ทำบทเรียนให้กระจ่างโดยใช้ถ้อยคำที่ง่าย ๆ หรือเป็นรูปธรรมมากกว่านามธรรม

4. ให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น หรือกระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรมการเรียนอยู่เสมอด้วยการใช้คำถาม ใช้กิจกรรมหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ เข้ามาช่วยสอน

5. จัดสิ่งแวดล้อมรอบตัวผู้เรียนที่น่าสนใจ เช่น จัดนิทรรศการ การอภิปราย

จัดชุมนุม จัดการแสดงหนังสือ ฯลฯ

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2523 : 243) ได้เสนอแนะวิธีสร้างความสนใจไว้ ดังนี้

1. ศึกษาความต้องการของผู้เรียนส่วนใหญ่ เพื่อจะได้จัดบทเรียน สภาพห้องเรียน และสื่อการเรียนต่าง ๆ ให้ตรงกับความต้องการของเขา

2. สำรวจพื้นฐานทางด้านความถนัดของผู้เรียน เพื่อจัดสภาพการเรียนการสอน ให้ตรงกับความสามารถนั้น ๆ

3. จัดสภาพห้องเรียนที่น่าสนใจมีการตั้งคำถามยั่วย และท้าทายความสามารถของผู้เรียน พยายามให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนให้มากที่สุด เช่น การแสดงความคิดเห็น การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ฯลฯ ตลอดจนการพยายามสร้างให้เกิดสิ่งตื่นเต้น ตื่นใจ สิ่งแปลกใหม่ ๆ และนำสิ่งที่ทันสมัยในยุคนี้มากล่าวถึงด้วย

4. ให้การเสริมแรง โดยพยายามให้ผู้เรียนได้ประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ หรือการทำงานนั้น ๆ บ้าง โดยเลือกให้ตรงกับความสามารถและความสามารถของเขา จะทำให้เขาสนใจสิ่งที่ได้รับมอบหมายให้ทำ

5. ชี้ทางหรือให้ทราบความก้าวหน้าในการทำงานทุกระยะของผู้เรียนทำให้เขามีความสนใจที่จะทำงานนั้น ๆ ต่อไป

วณิช บรรจง และคนอื่น ๆ (2516 : 33 - 34) ได้เสนอแนะวิธีสร้างความสนใจไว้ ดังนี้

1. ก่อนจะสอนเรื่องใดต้องสร้างความรู้พื้นฐานในเรื่องนั้นให้นักเรียนเสียก่อน

2. จัดบทเรียนให้เหมาะสมกับความสามารถในการเรียนของนักเรียน

3. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ทำงานได้สำเร็จ

4. ชี้แจงให้นักเรียนเห็นความก้าวหน้าของตนซึ่งก็เป็นแรงจูงใจ ที่จะทำให้นักเรียนอยากเรียน และมีความสนใจในงานนั้นมากขึ้น

5. ในการสอนควรชี้ให้นักเรียนได้เห็นความน่าสนใจของเรื่องที่เรียน

6. จัดสภาพในการเรียนให้เป็นที่น่ารื่นรมย์

7. ในการสอนแต่ละครั้งควรจัดหาอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมมาใช้

8. ในการสอนแต่ละครั้งครูต้องมุ่งสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชานั้นควบคู่ไปด้วย
9. ควรจัดให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมให้มากที่สุด
10. จัดบทเรียนให้มีความหมายต่อชีวิตของนักเรียน

การวัดความสนใจ

การที่จะวัดความสนใจได้ผลถูกต้องที่สุดนั้นเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก ทั้งนี้เพราะความสนใจของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันออกไป และขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น อายุ เพศ สติปัญญา สิ่งแวดล้อม ประสบการณ์เดิม พัฒนาการทางร่างกาย สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม การศึกษา อาชีพ เป็นต้น อย่างไรก็ตามมีผู้เสนอแนะว่า เราจะวัดความสนใจของแต่ละบุคคลได้หลายวิธีด้วยกัน ละม้ายมาศ ศรีทนต์ และจรรยา สุวรรณทัต (2510 : 137) ได้อธิบายถึงวิธีเก็บข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความสนใจไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. สังเกตความเป็นไปของแต่ละบุคคล
2. จับความสนใจต่าง ๆ ที่บุคคลแต่ละคนแสดงออก
3. ศึกษากิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลนั้นกระทำ
4. ใช้แบบสอบถามความสนใจวัดโดยตรง

พowell (Powell. 1963 : 238) ได้เสนอวิธีวัดความสนใจซึ่งสามารถวัดได้โดยวิธีดังต่อไปนี้ คือ

1. การใช้แบบวัดความสนใจ (Interest Inventories) โดยให้แสดงความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อข้อความต่าง ๆ ของแบบวัดความสนใจ
2. การใช้แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open - Ended Questionnaires) โดยให้อิสระในการตอบคำถามต่าง ๆ ได้ตามความรู้สึกที่แท้จริงของตน
3. การสัมภาษณ์ จะทำให้ผู้สัมภาษณ์สามารถสังเกตเห็นพฤติกรรมของผู้ถูกสัมภาษณ์ได้

เฮอรัลอค (Hurlock. 1955 : 160 - 161) กล่าวว่า เราสามารถวัดความสนใจของแต่ละบุคคลได้ 3 วิธีคือ

1. ใช้การสังเกต

2. ใช้การสัมภาษณ์

3. ใช้แบบสอบถามวัดความสนใจ

ส่วน เดวิส (Davis. 1964 : 160 - 161) ได้เสนอแนะเทคนิคในการวัดความสนใจ ดังนี้

1. ค้นหาสิ่งทีแต่ละบุคคลชอบทำในระยะเวลา 1 - 2 ปีที่ผ่านมา ถ้าเขายอมสละเวลาที่ว่างอยู่ทำในสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะก็แสดงว่าเขาสนใจสิ่งนั้น
2. ค้นหาว่าแต่ละบุคคลมีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด ถ้าเขามีความรู้ในเรื่องนั้นมากก็แสดงว่าเขาสนใจในเรื่องนั้น ทั้งนี้เพราะคนเราย่อมจำสิ่งที่ตนสนใจได้ดีกว่าที่ไม่สนใจ
3. ให้แต่ละบุคคลแสดงความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อข้อความต่าง ๆ ที่กำหนด จะเห็นว่าการวัดความสนใจสามารถทำได้หลายวิธี การที่จะนำวิธีใดวิธีหนึ่งไปใช้กับใครในสถานการณ์แบบใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้ที่จะนำไปใช้ เพื่อให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้แบบสอบถามวัดความสนใจในวิชาภาษาไทย เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสนใจในวิชาภาษาไทย

งานวิจัยในประเทศ

วิชนี้ ดุชนารมย์ (2520 : 45 - 48) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียน วิชาวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้และแบบครูเป็นศูนย์กลาง โดยศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสนใจในวิชาภาษาไทย และความรับผิดชอบในวิชาภาษาไทย ใช้กลุ่มตัวอย่างในการทดลองเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2520 ผลการวิจัยพบว่า ความสนใจในวิชาวรรณคดีไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ช่อแก้ว โนคย์สุพัตร (2525 : 55) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาหลักภาษาไทยของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำที่เรียนโดยวิธีการให้นักเรียนสอนกันเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดมกุฏกษัตริยาราม กรุงเทพมหานคร ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีการให้นักเรียนสอนกันเองระหว่างก่อนและหลังการเรียนมีความสนใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จรรยา เอี่ยมสะอาด (2527 : 65 - 66) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ความคงทนในการเรียนรู้และความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนการสอน สำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนและโดยวิธีสอนแบบบรรยาย ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนกับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบบรรยายมีความสนใจในวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณาถึงค่าคะแนนเฉลี่ยในการทดสอบวัดความสนใจแต่ละครั้งของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้ว จะพบว่า ก่อนการสอนกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยความสนใจในวิชาภาษาไทยต่ำกว่ากลุ่มควบคุม แต่ค่าคะแนนเฉลี่ยความสนใจในวิชาภาษาไทย หลังการสอนสูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม อาจเนื่องมาจากผลที่ได้จากการเรียนโดยใช้ชุดการสอน สำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนก็ได้ และโดยวิธีสอนแบบบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนกับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบบรรยายมีความสนใจในวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณาถึงค่าคะแนนเฉลี่ยในการทดสอบวัดความสนใจแต่ละครั้งของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้ว จะพบว่าก่อนการสอนกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยความสนใจในวิชาภาษาไทยต่ำกว่ากลุ่มควบคุม แต่ค่าคะแนนเฉลี่ยความสนใจในวิชาภาษาไทยหลังการสอนสูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม อาจเนื่องมาจากผลที่ได้รับจากการเรียนโดยใช้ชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน

ปราณี บัญจาละ (2528 : 73 - 75) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนกับเรียนโดยครูเป็นศูนย์กลาง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

โรงเรียนบุญเหลือวิทยานุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2527 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนกับที่เรียนโดยครูเป็นศูนย์กลาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วนิดา ศิริมาลา (2528 : 63) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยชุดการสอนมินิคอร์สกับเรียนโดยการสอนตามคู่มือครูภาษาไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2528 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยชุดการสอนมินิคอร์สและเรียนโดยการสอนตามคู่มือครูภาษาไทย กรมวิชาการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความสนใจในวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โสภา ธรรมวงษ์ (2528 : 69 - 71) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาและความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2527 ที่สอนโดยใช้หลักการเรียนเพื่อรอบรู้กับการสอนแบบปกติ ผลการทดลองปรากฏว่า ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน สำหรับความสนใจในวิชาภาษาไทยระหว่างกลุ่มที่สอนโดยใช้หลักการเรียนเพื่อรอบรู้กับกลุ่มที่สอนโดยใช้วิธีสอนแบบปกตินั้น ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มที่สอนโดยใช้หลักการเรียนเพื่อรอบรู้กับกลุ่มที่สอนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากรายงานการวิจัยที่ได้กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่า การที่บุคคลจะมีความสนใจในวิชาภาษาไทยได้ดีเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับสื่อหรือวิธีการสอนที่น่าสนใจ ซึ่งสามารถช่วยให้เกิดความสนใจในการเรียนวิชานั้นตามมาด้วย

งานวิจัยต่างประเทศ

สมาคมครูแห่งชาติอังกฤษ (National Council of English. 1956 : 488)

ได้กล่าวถึง ความสนใจของเด็กอายุ 12 - 15 ปี ไว้ว่า

1. ชอบเรื่องตลก เรื่องจริง เรื่องการกีฬา และจะมีพฤติกรรมในเรื่องความสนใจเกี่ยวกับสมาธิการทำงานเป็นหมู่คณะสนใจเรื่องที่เขียนเกี่ยวกับสัตว์ การผจญภัยลึกลับ การสะสมและการทดลอง สำหรับเด็กผู้หญิงสนใจเรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ

2. ความสนใจนั้นขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่กระทำ ส่วนในด้านมนุษยสัมพันธ์เด็กจะสนใจภาษาของแต่ละบุคคลแต่ละกลุ่ม

3. บรรณานาที่จะแสดงความคิด จินตนาการ และต้องการเข้าใจถึงความสามารถของแต่ละบุคคลในด้านภาษาซึ่งจะช่วยให้เขารู้จักภาษาขึ้น

4. ต้องการที่จะรู้เรื่องราวและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของมนุษย์

5. ต้องการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรัฐบาล สนใจทำงานอดิเรกที่ต้องการใช้ความรู้ทางเทคนิคและทักษะ รู้จักแก้ปัญหายิ่งขึ้น เริ่มปลูกฝังนิสัยในการอ่านหนังสือต่าง ๆ ตามความสนใจของตนเอง

ไวเฮด (Whitehead. 1968 : 234) ได้ศึกษาความสนใจของเด็กหญิง ชาย อายุ 12 - 14 ปี ไว้ว่า เรื่องที่เด็กชายและเด็กหญิงชอบคือ เรื่องการผจญภัยและเรื่องลึกลับ เรื่องชีวิตชาวอเมริกันทั้งสมัยบุกเบิกและปัจจุบัน เรื่องชีวประวัติ เรื่องเพื่อน เรื่องประวัติศาสตร์ เรื่องตลกขบขัน เรื่องเทพนิยาย นิทาน เรื่องเกี่ยวกับวีรบุรุษ เรื่องเกี่ยวกับคนในประเทศต่าง ๆ เรื่องเหตุการณ์ของโลก ส่วนเรื่องที่เด็กชายชอบมากกว่าเด็กหญิงคือ เรื่องวิทยาศาสตร์ และนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ เรื่องกีฬา เรื่องที่เด็กหญิงชอบมากกว่าเด็กชายคือ เรื่องเกี่ยวกับอาชีพและเรื่องรักใคร่

นับได้ว่า การสร้างให้เด็กมีความสนใจมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก เพราะการสอนจะประสบผลสำเร็จได้ด้วยดีนั้น ก็ด้วยการทำให้เด็กได้มีความสนใจในวิชาที่เรียน อันจะช่วยส่งเสริม หรือเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนเห็นคุณค่า หรือประโยชน์ของการเรียน และจะเป็นการช่วยจัดความเบื่อหน่ายในการเรียนโดยปราศจากความสนใจ ทั้งยังสามารถช่วยให้เด็กมีความกระตือรือร้นรักที่จะศึกษา เพื่อให้เจตคติเพิ่มพูนความรู้มากยิ่งขึ้นด้วยตนเองต่อไป

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน
2. ความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียน ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
3. การดำเนินการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดบ้านโป่ง "สามัคคีอุเบกขณ์" อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2536 จำนวน 4 ห้องเรียน นักเรียน 140 คน

กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดบ้านโป่ง "สามัคคีอุเบกขณ์" อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2536 จำนวน 2 ห้องเรียน ซึ่งจับสลากจากประชากร จำนวน 4 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 35 คน แล้วจับสลากอีกครั้งเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

กลุ่มควบคุม ได้รับการสอนโดยการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มทดลอง ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนผ่าเร้ารูป

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้ประกอบการสอน 2 แบบ คือ

1.1 บทเรียนสำเร็จรูป (เชิงเส้นตรง)

1.2 แผนการสอนตามคู่มือครูภาษาไทย กรมวิชาการ

2. แบบทดสอบ 2 ชุด ได้แก่

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

2.2 แบบสอบถามวัดความสนใจในวิชาภาษาไทย

1. การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป (เชิงเส้นตรง)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและปรับปรุงบทเรียนสำเร็จรูป ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักการและวิธีการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป โดยศึกษาจากขอบเขตของเนื้อหาวิชาภาษาไทย (ท 305 - ท 306) ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากหลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ปรับปรุง) และศึกษาจากตำรา บทเรียน คู่มือครูวิชาภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการสำรวจความสนใจในเรื่องที่อ่านของเด็กวัยรุ่น เพื่อเลือกเนื้อเรื่องที่ต้องการนำมาสร้างบทเรียนสำเร็จรูป ที่ใช้ในการทดลองจากหนังสือแบบเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์เล่ม 3 ได้แก่ เรื่อง ภาพยนตร์แห่งเครื่องควาหวาน และว่าด้วยงานนักขัตฤกษ์ และเรื่องสามก๊ก

จากเนื้อเรื่องข้างต้นจะนำมาสร้างบทเรียนสำเร็จรูปได้ 12 ชุด เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

1.2 เลือกวิธีการเขียนบทเรียนสำเร็จรูปที่เหมาะสม สำหรับการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยเลือกเขียนบทเรียนสำเร็จรูป (เชิงเส้นตรง) ด้วยเหตุผลที่ว่า บทเรียนสำเร็จรูป (เชิงเส้นตรง) เป็นบทเรียนสำเร็จรูปที่มีความสลับซับซ้อนน้อย เป็นบทเรียนที่เสนอความรู้เรียงไปตามลำดับจากง่ายไปหายากไม่สับสนช่วยให้บทเรียนเข้าใจง่าย เหมาะกับนักเรียน

ที่ยังไม่เคยเรียนบทเรียนสำเร็จรูปมาก่อน และยังเหมาะกับผู้วิจัยที่เพิ่งริเริ่มสร้างบทเรียนสำเร็จรูปด้วย

1.3 ศึกษาจุดมุ่งหมายของการสอนวิชาภาษาไทย (ท 305 - ท 306) จากหนังสือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) เพื่อจัดเตรียมและวางแผนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายนั้น

1.4 ศึกษาหลักการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อเป็นแนวทางการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1.5 ศึกษาลักษณะและหลักการของบทเรียนสำเร็จรูป (เชิงเส้นตรง) จากหนังสือ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

1.6 เขียนรายละเอียดของแต่ละกรอบตามโครงสร้างดังกล่าว โดยแบ่งเนื้อหาแต่ละตอนออกเป็นหน่วยย่อย ๆ ซึ่งเรียกว่า กรอบ ตั้งแต่กรอบเริ่มต้น จนถึงกรอบสุดท้ายให้ตรงตามวัตถุประสงค์ และเนื้อหาที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งมีแบบฝึกหัดให้ตอบคำถาม และมีคำเฉลยให้ตรวจคำตอบที่อยู่ในกรอบถัดไป ซึ่งผู้วิจัยได้นำบทเรียนสำเร็จรูป (เชิงเส้นตรง) ที่สร้างขึ้นนี้ไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับบทเรียนสำเร็จรูป 2 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมพร ชมอุดม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ เบาใจ และผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย 3 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทิมา พรหมเชติกุล และอาจารย์ช่อฉัฐ จันทระประสิทธิ์ เพื่อตรวจแก้ไขด้านรูปแบบ เนื้อหา การใช้ภาษา ความถูกต้องและความเหมาะสม

1.7 ผู้วิจัยนำบทเรียนสำเร็จรูป (เชิงเส้นตรง) ที่สร้างขึ้นนี้ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเม็กกะสันพิทยา กรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และไม่เคยเรียน เรื่อง กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวานและว่าด้วยงานนักขัตฤกษ์ กับ เรื่อง สามก๊ก มาก่อน เพื่อนำผลมาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องของบทเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการทดลองใช้ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1.7.1 ขั้นตอนทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง โดยให้นักเรียน 3 คน ที่มีระดับความสามารถทางการเรียนต่ำ โดยมีผลการเรียนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 มา 1 คน และให้เรียนไปทีละกรอบ ซึ่งผู้วิจัยได้สังเกตอย่างใกล้ชิด เพื่อบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดขึ้นใน

ขณะที่ทำบทเรียนของแต่ละคน และตรวจดูคำตอบในบทเรียนของนักเรียนพร้อมกับซักถามนักเรียนว่า มีปัญหาอะไรบ้าง ในขณะที่เรียนจากบทเรียนไปแล้ว เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขบทเรียนต่อไป

1.7.2 ขั้นตอนทดสอบคุณภาพกลุ่มเล็ก ผู้วิจัยนำบทเรียนที่แก้ไขหลังจากการทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่งแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่เคยเรียนเรื่องนี้มาก่อนอีก 10 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความสามารถทางการเรียนวิชาภาษาไทยต่ำกว่า 2.00 โดยเข้าบทเรียนสำเร็จรูป (เชิงเส้นตรง) พร้อมทั้งคอยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิด และนำไปปรับปรุงแก้ไขรอบที่นักเรียนทำผิดเกิน 10 %

1.7.3 ขั้นตอนทดลองภาคสนาม ผู้วิจัยนำบทเรียนที่แก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป (เชิงเส้นตรง) และนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขบทเรียนอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง ซึ่งผู้วิจัยใช้เกณฑ์การหาประสิทธิภาพของบทเรียนโดยถือเกณฑ์ 90/90 คือ

90 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนในการทำแบบฝึกหัดในแต่ละกรอบ ซึ่งหาได้โดยนำคะแนนจากการตอบคำถามในบทเรียนของนักเรียนทุกคนที่ทำถูกมารวมกัน แล้วหารด้วยจำนวนนักเรียนทั้งหมด แล้วจึงแปลงค่าที่ได้เป็นร้อยละ

90 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนในการทำแบบทดสอบซึ่งหาได้โดยนำคะแนนจากการตอบแบบทดสอบของนักเรียนทุกคนที่ทำถูกมารวมกัน แล้วหารด้วยจำนวนนักเรียนทั้งหมด แล้วจึงแปลงค่าที่ได้เป็นร้อยละ

2. การเข้าบทเรียนสำเร็จรูป (เชิงเส้นตรง)

2.1 การทดสอบผลการเรียนวิชาภาษาไทย ของบทเรียนสำเร็จรูป ก่อนการเรียน ผู้วิจัยแจกแบบทดสอบก่อนการเรียน ให้นักเรียนทำก่อนที่จะเรียนจากบทเรียนสำเร็จรูป ที่ผู้วิจัยเตรียมมา ผู้วิจัยจะเน้นให้ผู้เรียนทราบถึงจุดประสงค์ใหญ่ของการเรียนการสอนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปว่า เป็นการเรียนตามความสามารถของแต่ละบุคคล ฉะนั้นในเวลาที่ทำบทเรียนแต่ละเนื้อหา ผู้เรียนจะต้องตอบคำถามที่ถามแต่ละกรอบ ก่อนที่จะไปอ่านคำตอบที่ได้ ถ้านักเรียนได้อ่านคำตอบไปก่อนแล้วก็จะไม่เกิดการเรียนรู้แต่อย่างใด

และเนื้อหาที่เรียนคัดเลือกรวบรวมจากหนังสือแบบเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.2 ให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาด้วยตนเองจากบทเรียนสำเร็จรูป (เชิงเส้นตรง) ซึ่งผู้วิจัยเตรียมมา โดยจะมีรายละเอียดและให้นักเรียนฝึกปฏิบัติกิจกรรมตามบทเรียนสำเร็จรูป ได้แก่ การอ่านเนื้อหา การคิด และทำแบบฝึกหัดตอบคำถาม โดยไม่จำกัดเวลา พร้อมทั้งจะมีครูอยู่ในห้องเรียนด้วยตลอดเวลาที่นักเรียนศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป เพื่อคอยให้คำปรึกษาแนะนำถ้านักเรียนมีปัญหาข้อสงสัยอย่างไร ก็ให้ซักถามได้จนนักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนจากบทเรียนสำเร็จรูป ชุดนี้

2.3 ในขณะที่นักเรียนแต่ละคนทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนั้น นักเรียนจะพูดคุยหรือซักถามกันเองระหว่างนักเรียนกับนักเรียน หรือนักเรียนกับผู้วิจัยไม่ได้ ถึงแม้ว่านักเรียนจะเกิดความสงสัยในเนื้อหาในบทเรียนก็ตาม นักเรียนจะต้องพยายามขวนขวายหาคำตอบให้ได้ด้วยตนเองตามลำพัง

2.4 ผู้วิจัยจะแจกบทเรียนสำเร็จรูปให้นักเรียนเฉพาะชั่วโมงที่ทำการทดลองเท่านั้น เมื่อหมดชั่วโมงนักเรียนทุกคนจะต้องนำบทเรียนสำเร็จรูปนี้มาส่งผู้วิจัย ไม่ว่าจะเรียนจบบทเรียนหรือไม่ก็ตาม แล้วนำบทเรียนนี้ไปเรียนต่อเมื่อถึงชั่วโมงที่ทำการทดลอง

2.5 เมื่อจบการเรียนบทเรียนสำเร็จรูปในชั่วโมงสุดท้าย ทำการทดสอบหลังการเรียนด้วยแบบทดสอบประจำบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. การสร้างแผนการสอนตามแนวคู่มือครูภาษาไทย

ผู้วิจัยได้สร้างแผนการสอนสำหรับใช้กับกลุ่มควบคุมโดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

3.1 ศึกษาหลักสูตร แบบเรียน วิเคราะห์เนื้อหาและวัตถุประสงค์ของวิชาภาษาไทย (ท 305 - ท 306) ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากหนังสือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ของกระทรวงศึกษาธิการ

3.2 ศึกษาแนวการสอนภาษาไทยจากคู่มือครูภาษาไทย (ท 305 - ท 306) ชุดทักษะสัมพันธ์เล่ม 3 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

3.3 สร้างแผนการสอนเป็นรายคาบจากโครงสร้างในข้อ 3.1 - 3.2

3.4 นำแผนการสอนไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาภาษาไทยตรวจ เพื่อ
ปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอเกณฑ์ไว้ตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

3.4.1 ความชัดเจนและความถูกต้องของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

3.4.2 ความสอดคล้องของกิจกรรมและเนื้อหา

3.4.3 ความสอดคล้องในการประเมินผลการเรียน

3.5 นำแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษาสันพิทยาทาน กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน ที่ไม่เข้ากลุ่มตัวอย่าง
เพื่อหาข้อบกพร่องและปรับปรุงให้สมบูรณ์

3.6 นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้ว ไปใช้กับนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่เป็น
กลุ่มควบคุม

4. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ผู้วิจัยได้
ดำเนินการ ดังนี้

4.1 ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยจาก
หนังสือเทคนิคการวัดผลของ ชวาล แพริตกุล (2516 : 143 - 145) และเทคนิคการ
เขียนข้อสอบของ ชวาล แพริตกุล (2522 : 99 - 402) และการเขียนข้อสอบ
วิชาภาษาไทยของ จันทิมา พรหมโชติกุล
(2526 : 64 - 180)

4.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ซึ่งเป็น
แบบทดสอบที่ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว จากคำตอบที่กำหนดให้ 4 ตัวเลือก
จำนวน 80 ข้อ โดยวัดให้ครอบคลุมเนื้อหาและพฤติกรรมตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร
จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยและด้านการสร้างเครื่องมือวัดผลตรวจ
เพื่อปรับปรุงและแก้ไข

4.3 นำแบบทดสอบไปทดสอบนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน
มัธยมศึกษาสันพิทยาทาน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2536 ซึ่งเคยเรียนวิชาภาษาไทย (ท 305 -
ท 306) เรื่อง ภาพยนตร์เรื่องควาวหวานและว่าด้วยงานนักขัตฤกษ์ กับ เรื่อง สามก๊ก
จำนวน 100 คน

4.4 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบมาวิเคราะห์เป็นรายข้อ โดยตรวจหาคะแนน 1 คะแนน สำหรับข้อที่ถูก และให้ 0 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบผิดหรือไม่ได้ตอบ นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของข้อทดสอบเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27 % ในการแบ่งกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ แล้วใช้ตารางสำเร็จรูปของ จุง เต พาน (Pan. 1952 : 16 - 30) หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเป็นรายข้อ ได้ค่าความยากง่ายระหว่าง 0.33 - 0.70 และค่าอำนาจจำแนก 0.07 - 0.70 จากแบบทดสอบจำนวน 40 ข้อ

4.5 การหาค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย นำข้อสอบที่คัดเลือกไว้จำนวน 40 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่น จากสูตรของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน ใช้สูตร KR - 20 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .70

5. การสร้างแบบสอบถามวัดความสนใจในวิชาภาษาไทย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้

5.1 ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามความสนใจ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จากหนังสือเทคนิคในการสร้างแบบสอบถามของ ลิเคอร์ท (Likert) และจากหนังสือการวัดผลทางจิตวิทยาของ บุญส่ง นิลแก้ว (2519 : 228)

5.2 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความสนใจในวิชาภาษาไทย จำนวน 30 ข้อ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย และด้านการสร้างเครื่องมือตรวจวัดผล ตรวจสอบดูความเหมาะสม และนำมาแก้ไขสำนวนภาษาบางข้อ ที่ยังไม่ชัดเจน

5.3 นำแบบสอบถามวัดความสนใจในวิชาภาษาไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 20 ข้อ ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร จำนวน 80 คน

5.4 ตรวจสอบแบบสอบถามที่นักเรียนทำแล้ว โดยหาคะแนน ดังนี้

ข้อความที่มีความหมายเชิงนิมิต (Positive)

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ข้อความที่มีความหมายเชิงนิเสธ (Negative)

มากที่สุด	ให้	1	คะแนน
มาก	ให้	2	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	4	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

5.5 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำคะแนนสูงสุดลงมา 25 % และผู้ที่ได้คะแนนต่ำสุดขึ้นไป 25 % ของผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมาวิเคราะห์โดยถือเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ใช้สถิติ $t - test$ ได้ค่า ระหว่าง 3.21 - 22.46 จากแบบทดสอบจำนวน 20 ข้อ

5.6 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) แบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach (ลิ้น สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 171 - 173) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90

การดำเนินการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design (ลิ้น สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 216) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ทำการทดสอบก่อนการเรียน กับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและแบบสอบถามวัดความสนใจในวิชาภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ดำเนินการทดลอง โดยผู้วิจัยทำการสอนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยตนเอง ซึ่งใช้เนื้อหาเดียวกัน ใช้เวลา 12 คาบ คาบละ 50 นาที เท่ากัน แต่ใช้วิธีการสอนแตกต่างกัน ดังนี้

กลุ่มทดลอง สอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป

กลุ่มควบคุม สอนโดยใช้แผนการสอนตามคู่มือครู

3. ทำการทดสอบหลังการทดลอง ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและแบบสอบถามวัดความสนใจในวิชาภาษาไทย ฉบับเดียวกันกับการทดสอบก่อนการเรียน

4. ตรวจแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และแบบสอบถามวัดความสนใจในวิชาภาษาไทย แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และความสนใจในวิชาภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้ t-test ในรูปผลต่างของคะแนน (Difference Score)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1.1 การคำนวณหาค่าเฉลี่ย (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531

1.2 การคำนวณหาค่าความแปรปรวน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.
2531 : 63)

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพแบบทดสอบ

2.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย
คำนวณจาก สูตร KR - 20 (Kuder - Richardson 20) (ล้วน สายยศ และอังคณา
สายยศ. 2531 : 168)

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดความสนใจในวิชาภาษาไทย โดยวิธี
หาสัมประสิทธิ์อัลฟา (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 171)

2.3 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดความสนใจในวิชาภาษาไทย โดย
การแจกแจงแบบที (t - distribution) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.
2531 : 185; อ้างอิงมาจาก Edward. 1957 : 152 - 154)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

เปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และความ
สนใจในวิชาภาษาไทย ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ใช้ t - test (Scott and
Werthimer. 1966 : 264)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการอ่านผลวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการนำเสนอผลวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

M แทน คะแนนเฉลี่ย

MD แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังการทดลอง

SD แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความแตกต่าง

ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง

t แทน ค่าอัตราส่วน t

* แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนตามคู่มือครู
2. การเปรียบเทียบความสนใจในวิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนตามคู่มือครู

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนตามคู่มือครู

เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม ได้ผลดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
		M	S	M	S
กลุ่มทดลอง	35	21.94	3.76	25.29	4.29
กลุ่มควบคุม	35	21.80	3.86	28.86	4.31

จากตาราง 1 พบว่า ก่อนการทดลองผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใกล้เคียงกัน หลังการทดลองผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทั้งสองกลุ่มสูงขึ้น เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ $t - test$ ได้ผลดังแสดงไว้ในตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	MD	SD	t
กลุ่มทดลอง	35	3.34	2.45	2.06*
กลุ่มควบคุม	35	2.06	2.77	

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป
กับนักเรียนกลุ่มควบคุม ซึ่งได้รับการสอนตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอน
โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการ
สอนตามคู่มือครู

2. การเปรียบเทียบความสนใจในวิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอน
โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนตามคู่มือครู

เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความสนใจใน
วิชาภาษาไทยระหว่างก่อนการทดลอง และหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
ได้ผลดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
		M	S	M	S
กลุ่มทดลอง	35	53.06	7.36	57.47	6.91
กลุ่มควบคุม	35	51.51	8.83	54.37	9.04

จากตาราง 3 พบว่า ก่อนการทดลองความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียน
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใกล้เคียงกัน หลังการทดลองความสนใจของทั้งสองกลุ่มสูงขึ้น
เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุม โดยใช้ $t - test$ ได้ผลดังแสดงไว้ใน ตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	MD	SD	t
กลุ่มทดลอง	35	4.69	4.30	2.18*
กลุ่มควบคุม	35	2.86	2.49	

จากตาราง 4 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับนักเรียน กลุ่มควบคุมซึ่งได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสนใจในวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป มีความสนใจในวิชาภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยการใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนตามคู่มือครู ซึ่งสรุปผลได้ ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนตามคู่มือครู

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน
2. ความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดบ้านโป่ง "สามัคคีคุณูปถัมภ์" อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2536 จำนวน 4 ห้องเรียน นักเรียน 140 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดบ้านโป่ง "สามัคคีคุณูปถัมภ์" อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2536 จำนวน 2 ห้องเรียน ซึ่งจับสลากมาจากประชากร จำนวน 4 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 35 คน แล้วจับสลากอีกครั้งหนึ่งเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1 แผนการสอน 2 แบบ คือ แผนการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป และแผนการสอนตามคู่มือครู

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

2.3 แบบสอบถามวัดความสนใจในวิชาภาษาไทย

3. วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยเป็นผู้ทดลองเองกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2536 เป็นเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 คาบ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

3.1 ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และให้ตอบแบบสอบถามวัดความสนใจในวิชาภาษาไทยก่อนการทดลอง

3.2 ดำเนินการสอนตามแผนการสอน กลุ่มละ 12 คาบ

3.3 ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และให้ตอบแบบสอบถามวัดความสนใจในวิชาภาษาไทยหลังการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมภายหลังการทดลอง โดยใช้ t-test
3. เปรียบเทียบความสนใจในวิชาภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ภายหลังการทดลอง โดยใช้ t-test

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียน สำเร็จรูปสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจ ในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยการใช้นิทรรศการ สำเร็จรูปกับการสอนตามคู่มือครู ซึ่งปรากฏผล ดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ที่ได้รับการ สอนโดยใช้นิทรรศการสำเร็จรูปกับการสอนตามคู่มือครู พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้นิทรรศการสำเร็จรูปกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 1 โดยนักเรียน ที่ได้รับการสอนโดยใช้นิทรรศการสำเร็จรูปมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาเหตุดังต่อไปนี้

1.1 บทเรียนสำเร็จรูปมีการแบ่งเนื้อหาออกเป็นกรอบย่อย ๆ แต่ละกรอบมีความคิดหลักเพียงประการเดียว ทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องได้ง่าย การแบ่งเนื้อหาออกเป็นกรอบย่อย ๆ ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม (สุนันท์ สังข์อ่อง. 2526 : 120) แต่ละกรอบจะมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะให้เรียนทีละขั้นตอน เชื่อมโยงกันตลอด การให้ข้อมูลกรอบละประเด็นช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่เรียนได้โดยไม่ขาดตอน ข้อมูลเหล่านี้จัดเรียงลำดับไว้เป็นระเบียบต่อเนื่องกันจากง่ายไปยาก (พรวณีย์ ชูทัย. 2520 : 27) ส่งผลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสิ่งที่รู้แล้ว ไปสู่ความรู้ใหม่เป็นการสร้างความสนใจของผู้เรียน (ไพโรจน์ เบาใจ. 2520 : 1) ให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นพร้อมทั้งสนใจติดตามเนื้อเรื่องโดยตลอด

1.2 แบบฝึกในบทเรียนสำเร็จรูปมีค่าเฉลยให้นักเรียนตรวจคำตอบได้เอง ทำให้นักเรียนทราบผลการเรียนโดยทันทีว่าถูกหรือผิด หากถูกก็เป็นการย้ำ หากผิดก็มีคำตอบที่ถูกต้อง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนรู้ความจริงเกี่ยวกับเรื่องนั้น (ชม ภูมิภาค. 2521 : 11) ซึ่งการทราบผลการเรียนอย่างทันท่วงทีนั้น ทำให้เกิดการเสริมแรง (เปรี๊ยะ ภูมิท. 2519 : 33 - 34) และการเสริมแรงอย่างทันทันทิจะเป็นตัวเร่งให้นักเรียนตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา ทำให้เกิดความสนใจในเนื้อหาบทเรียน

1.3 บทเรียนสำเร็จรูปช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองตลอดเวลา เพราะบทเรียนให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมมากที่สุด (สุนันท์ สังข์อ่อง. 2526 : 120) การได้อ่านบททวน ฝึกปฏิบัติด้วยตัวเองตลอดทำให้นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาอย่างต่อเนื่อง นอกจากการฝึกปฏิบัติจะเป็นการย้ำให้เกิดการเรียนรู้แล้ว ยังทำให้เกิดทักษะในการฝึกการใช้ภาษา การนำบทเรียนสำเร็จรูปมาใช้ในวิชาทักษะจึงนับว่าสอดคล้องกับวิธีการเป็นอย่างดี

1.4 บทเรียนสำเร็จรูปมีภาพประกอบ ซึ่งเป็นสิ่งหนึ่งที่จูงใจนักเรียนให้สนใจในบทเรียนได้ เพราะโดยธรรมชาตินิสัยแล้วนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 กำลังอยู่ในช่วงวัยรุ่นซึ่งวัยนี้จะนิยมชมชอบการอ่านการ์ตูนเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว บทเรียนที่มีการ์ตูนและรูปภาพประกอบย่อมมีส่วนดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้

จากเหตุผลทั้ง 4 ประการที่กล่าวมานี้จะมีส่วนทำให้นักเรียนที่สอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่สอนตามคู่มือครู

2. การเปรียบเทียบความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนตามคู่มือครู พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับนักเรียนกลุ่มควบคุม ซึ่งได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสนใจในวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 2 โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปมีคะแนนความสนใจในวิชาภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อาจเป็นเพราะสาเหตุดังต่อไปนี้

2.1 บทเรียนสำเร็จรูปเปิดโอกาสให้นักเรียน เรียนตามความสามารถของตนเอง (บันลือ พฤษะวัน. 2522 : 120) ทั้งนี้เพราะความสามารถของแต่ละคนไม่เหมือนกัน นักเรียนที่อ่านได้อย่างรวดเร็วก็สามารถทำความเข้าใจได้เร็ว ไม่ต้องรอนักเรียนที่เรียนช้ากว่า ทำให้ไม่ต้องเสียเวลารอคอยกัน (ไพโรจน์ เบาใจ. 2520 : 1) ดังนั้นบทเรียนสำเร็จรูปจึงส่งผลให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถเฉพาะตัวได้อย่างเต็มที่ นักเรียนจึงเกิดความสนใจใฝ่รู้ตามที่ความสามารถของตนมี

2.2 บทเรียนสำเร็จรูปเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทราบความสามารถของตนเองตลอดเวลาและอย่างรวดเร็ว จึงทำให้นักเรียนพอใจที่จะฝึกฝนและคิดว่าทำได้สำเร็จ (กมลรัตน์ หล้าสุขษ์. 2528 : 178) นอกจากมีความพอใจแล้วยังส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนอีกด้วย นักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปจึงมีความสนใจในบทเรียนมาก ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าระหว่างการเรียนรู้ทุกคนมีสมาธิในการเรียน สนใจบทเรียนมากกว่าเรื่องภายนอก ต่างคนก็มุ่งที่จะเรียนรู้ให้เข้าใจเรื่องได้เร็วที่สุดจึงให้ความสำคัญกับบทเรียนมาก เหมือนกับว่านักเรียนในกลุ่มกำลังแข่งขันกันเพื่อให้ถึงเส้นชัย การแข่งขันลักษณะนี้ทำให้เกิดผลดีต่อการเรียนโดยรวมมากกว่าเกิดผลเสีย

2.3 บทเรียนสำเร็จรูปที่ใช้กำหนดกรอบย่อย ๆ กรอบละประเด็นทำให้นักเรียนเข้าใจได้อย่างแจ่มแจ้ง เมื่อเกิดความกระจำในเนื้อหาที่ผ่านมาแล้วย่อมเป็นส่วนหนึ่งที่ผลักดันให้เกิดความสนใจที่จะศึกษาบทเรียนที่เหลืออยู่

จากเหตุผลทั้ง 3 ประการที่กล่าวมาน่าจะมีส่วนทำให้นักเรียนที่สอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป มีความสนใจในวิชาภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่สอนตามคู่มือครู

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการศึกษาผลของการใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับตัวแปรอื่น ๆ โดยเฉพาะความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งปัจจุบันถือว่าเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง และถ้าหากบทเรียนสำเร็จรูปช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ด้วยแล้ว ก็นับได้ว่าเป็นสื่อที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเหมาะที่จะนำไปใช้ในอนาคตได้เป็นอย่างดี

מגדל המדרגות

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. จิตวิทยาการศึกษา (ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีเชชา, 2528.
- กาญจนา เกียรติประวัติ. แนวคิดทางทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.
- จรรยา เอี่ยมสะอาด. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนสำหรับนักเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้และโดยวิธีสอนแบบบรรยาย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อุดสาเนา.
- จันทิมา พรหมโชติกุล. "การวัดผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทย," พัฒนาวิทย์ 14. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.
- . การเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทย. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.
- จุฬพล สวัสดิ์ยากร. การสร้างแบบสอบถามและ ABC ในการวิจัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุวรรณภูมิ, ม.ป.ป.
- ชม ภูมิภาค. เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ประสานมิตร, 2523.
- ฉอ้อน เอี่ยมสาหร่าย. การศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการสอนภาษาไทย ในชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเทเวศร์ ปีการศึกษา 2512. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512. อุดสาเนา.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคนอื่น ๆ. เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. (เอกสารการสอนชุดวิชา) กรุงเทพฯ : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช หน่วยที่ 1 - 5, 2523.
- ชาวด แพร่ดีกุล. เทคนิคการเขียนข้อสอบ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2520.

- ชวาล แพรัตกุล. เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2518.
- เชียรศรี วิวิธสิริ. จิตวิทยาการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- ช่อแก้ว ไก่ยศสุพัตร. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจวิชาหลักภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำที่เรียนโดยวิธีการให้นักเรียนสอนกันเอง. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. "การสอนทักษะเพื่อการสื่อสารระดับมัธยมศึกษาตอนต้น," ใน การสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2525.
- ตุ้ม อ้นถาวร. การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้กลุ่มการเรียนรู้และพื้นฐานอาชีพ เรื่องงานไฟฟ้าในบ้านชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนตามปกติ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- เดือนใจ ทองสำริด. บทเรียนสำเร็จรูป รายงานประกอบการศึกษาวิชา Individual Study. กรุงเทพฯ : แผนกโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- นงลักษณ์ สิริพิชัย. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ทั่วไป เรื่อง "ระบบที่สำคัญของร่างกาย" ของนักศึกษาระดับ ป.กศ. ชั้นสูง โดยวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523. อัดสำเนา.
- นพคุณ คุณาชีวะ และวรรณ บัวเกิด. ระเบียบวิธีสอนภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2524. อัดสำเนา.
- นิตยา บุญสิงห์. ความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ต่อเนื้อหาแบบเรียนวรรณคดีไทย. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517. อัดสำเนา.

- น้อมถิติ จงพยุหะ และคนอื่น ๆ. คู่มือการศึกษาจิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ :
วิทยาลัยครูสวนดุสิต, 2519.
- เบญจา แก้วกระจ่าง. การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ
ด้านงานประดิษฐ์และงานช่างของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยบทเรียน
โปรแกรมการสอนแบบปกติ. ปริญญาโท ศึกษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- บันลือ พงษ์ตะวัน. เอกสารประกอบการเรียนประถม 322 การสอนภาษาไทยใน
โรงเรียนประถมศึกษา. พิษณุโลก : แผนกเอกสารและการพิมพ์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2522.
- บุญส่ง นิลแก้ว. การวัดผลทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา, 2519.
- บุญเสริม ฤทธาภิรมย์. "บทเรียนสำเร็จรูป," วิทยาสาร. 27 : 39; 15 ตุลาคม
2519.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ. ภาษาไทยวิชาที่ถูกลืม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
ดวงดีการพิมพ์, 2523.
- ประดัย เรืองมาลัย. หลักการสอนและเตรียมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
วัฒนาพานิช, 2524.
- ประทีป สยามชัย. ชุมชนวิชาการบทเรียนสำเร็จรูป. กรุงเทพฯ : สหการชายส่ง,
2510.
- . "บทเรียนสำเร็จรูป", ประชากรศึกษา. 19 สิงหาคม 2519.
- ประกาศรี พรหมประกาย. การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องคำซ้ำ คำซ้อน และคำคู่
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2521. อัดสำเนา.
- ประสงค์ สุรสิทธิ์. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ด้านความเข้าใจของ
นักเรียนจากการอ่านหนังสือบทเรียนภาษาอังกฤษที่มีแต่ตัวอักษร บทเรียนภาษา
อังกฤษที่มีตัวอักษรประกอบด้วยภาพ และบทเรียนภาษาอังกฤษที่ผูกเนื้อเรื่อง
เป็นการ์ตูนเรื่องในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปริญญาโท ศึกษ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2515. อัดสำเนา.

- ประสาธ อิศรปริดา. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : กราฟิควอร์ค, 2522.
- ประเสริฐ มาสุปรีดี. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนด้วยหนังสือ การฝึกตนกับการสอนตามปกติ. ปรินยานันท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.
- ปรัชญา ใจสะอาด. บทเรียนสำเร็จรูปและเครื่องช่วยสอน. ลพบุรี : หัดถโกศลการพิมพ์, 2522.
- ปรีชา เนาว์เย็นผล. การทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องระบบจำนวนเชิงซ้อน ของนักศึกษาชั้น ป.กศ.สูง วิชาเอกคณิตศาสตร์ โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนตามปกติ. ปรินยานันท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.
- ปรีบัติ จิมแจ่ม. การทดลองเปรียบเทียบผลการสอนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องตรรกศาสตร์ สัมผัสเบื้องต้นในระดับชั้น ม.ศ.1 โดยใช้บทเรียนโปรแกรมกับการสอนปกติ. ปรินยานันท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.
- ปราณี บัญจาละ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชา ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนกับเรียน โดยครูเป็นศูนย์กลาง. ปรินยานันท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- เป็รื่อง กุมุท. การวิจัยสื่อและนวัตกรรมทางการสอน กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519.
- . การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์สารสนเทศศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2516.
- . เทคนิคการเขียนบทเรียนโปรแกรม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519.

- พงษ์ศักดิ์ ศรีวิมย์. การสร้างบทเรียนแบบโปรแกรม เรื่องเสียงในภาษาไทยสำหรับ
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519. อัดสำเนา.
- พินิตา พ่วงชูศักดิ์. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทย
ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนด้วยบทเรียนโมดูล. ปริญญาโท
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.
อัดสำเนา.
- พรหม ชูทัย. จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522. อัดสำเนา.
- ไพโรจน์ เภาใจ. คู่มือการเขียนบทเรียนโปรแกรม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยี
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.
- มนตรี แยมกลกร. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านพุทธิพิสัยในวิชา
สุขศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการใช้แบบเรียนสำเร็จรูปเชิงเส้นตรง
การดูกับการใช้แบบเรียนสำเร็จรูปเชิงเส้นตรงธรรมดา. ปริญญาโท
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
อัดสำเนา.
- ยุพิน พิพิธกุล. การเรียนการสอนคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ : บริษัทการพิมพ์, 2523.
- รัชณี ตฤณารมย์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนด้วยศูนย์การเรียนกับการสอนที่ครูเป็นศูนย์กลาง.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัดสำเนา.
- ร่วมศักดิ์ แก้วปลั่ง และบุญเหลือ ทองเอี่ยม. เครื่องสอนและการสอนแบบโปรแกรม
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ม.ป.ป.
- เรณา วัฒนารงค์. การสร้างบทเรียนโปรแกรม เรื่องการดูสายสวนปัสสาวะ
สำหรับนักเรียนพยาบาลระดับอนุปริญญา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : บริษัทศึกษาพรจำกัด, 2531.

- ลัดดา อัมประภา. ทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการวิชาภาษาไทย. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.
- ละม้ายมาศ ศรทัตต์ และจรรยา สุวรรณทัต. อิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาการของเด็ก
ที่ตำบลป่า อ่าวเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. รายงานฉบับที่ 5. ของสถาบัน
ระหว่างชาติ สำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก โรงพิมพ์หุสุมภา, 2510.
- วนิช บรรจง และคนอื่น ๆ. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร
2516.
- วดี ชาตอุทิศ และคนอื่น ๆ. โครงการพัฒนาการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา
ปีการศึกษา 2523. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2523.
- วนิดา ศิริมาลา. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความ
สนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยชุดการเรียน
การสอนมินิคอร์สกับเรียนโดยการสอนตามคู่มือครูสอนภาษาไทย กรมวิชาการ.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2528. อัดสำเนา.
- วราภา โพธิ์สีธธา. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและเจตคติ
ต่อการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้ชุดการเรียนและสอน
ตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 1. ปริญญานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.
อัดสำเนา.
- วันเนาว์ ยูเต็น. บทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนกลอนสำหรับชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ 2521. อัดสำเนา
- วิจิตร ศรีสะอ้าน. "เทคนิคทางการศึกษา," การศึกษานำนวัตกรรมและเทคโนโลยี
มาปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษาในโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้น. กรุงเทพฯ :
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2516.

- วิจิตร ศรีสะอ้าน. "เทคนิควิทยาการทางการศึกษา," ประมวล คำบรรยายในการอบรมครูใหญ่ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด รุ่นที่ 1. พระนครศรีอยุธยา : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2515.
- วาสนา ชาวทา. เทคโนโลยีทางการศึกษา. ชลบุรี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, บางแสน, 2522.
- วาสนี ชูสงค์. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาหลักภาษาเพื่อการสื่อสาร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์. ปรินานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- วิเชียร เกตุสิงห์. คู่มือการสร้างและวิเคราะห์ข้อสอบ. กรุงเทพฯ : โอเดียนการพิมพ์, 2518.
- วิชาการ, กรม. คู่มือการสอนหลักภาษาไทย เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ม. 1). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2521.
- วัชร ทรัพย์มี. การแนะแนวในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.
- วัฒนา วโรตมะวิชัย. "นวัตกรรมการศึกษา : บทเรียนสำเร็จรูป," ศึกษาศาสตร์สาร. 3 : 44 - 55; กันยายน 2521.
- ศิริวัฒน์ นาควิโรจน์. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิธีสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยชุดการสอนเมทริกซ์กับเรียนตามคู่มือครูภาษาไทย. ปรินานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. คู่มือครูภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 (ท 305 - ท 306) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2521.
- _____. รายงานการสำรวจความสนใจและวสนิยมในการอ่านของเด็กและเยาวชนไทย. กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2520.
- _____. หนังสือเรียนวิชาหลักภาษาไทย (ท 305 - ท 306) ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2521.
- _____. หลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2525.

- ศรีสุดา ปวะเคนรี. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาไทยของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (โรงเรียนเทศบาล 4) วัดมหาธาตุวรวิหาร จังหวัดราชบุรี
โดยการใช้หุ่นมือกับการ์ตูน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
- เกษตรศาสตร์, 2529. อัดสำเนา.
- สมเดช มุงเมือง. "โรงเรียนขนาดเล็ก : จุดอ่อนที่สามารถแก้ไขได้." ครูปริทัศน์.
6 : 69 ; ม.ป.ป.
- สมเฒ่ ครูทเมือง. การสอนภาษาไทย เอกสารประกอบการสอน มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ พินิจโลก, 2523.
- _____. บทเรียนโปรแกรม เรื่องสำนวนเปรียบเทียบสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ของโรงเรียน ลาอติแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2521. อัดสำเนา.
- สมถวิล วิเศษสมบัติ. วิธีสอนภาษาไทยมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2525.
- สมบูรณ์ ศาลยาชีวัน. "การสอนเพื่อคิดเป็นทำเป็น," ครูปริทัศน์. 3 : 45 ; มิถุนายน
2525.
- สมพงษ์ ศิริเจริญ และคนอื่น ๆ. คู่มือการใช้สไลด์ทัศนวัสดุ. กรุงเทพฯ :
มงคลการพิมพ์, 2516.
- สมพร ยี่สกุล. การทดลองใช้บทเรียนนำเรีจรูปในการสอนวิชาภาษาไทย 032
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. ปริญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- สมสมัย แข่งขัน. ความสนใจในเนื้อหาแบบเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ปริญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2516. อัดสำเนา.
- สมหญิง กลั่นศิริ. เทคโนโลยีทางการศึกษาเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม :
โครงการจัดพิมพ์ตำรา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2524.
- สมาน ขาดิยานนท์. "เทคโนโลยีทางการศึกษา," ใน ประมวลบทความเกี่ยวกับ
นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา. หน้า 137 - 141. กรุงเทพฯ :
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2517.

- สมาน บุณรัตน์. ศึกษาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 ใน
เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2524. อัดสำเนา.
- สันทัต ภิบาลสุข. นวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยี
ทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน, 2522.
- สุจริต เพียรชอบ. "การใช้หลักสูตรและวัสดุหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษา,"
การสอนภาษาไทย มสธ. หน่วยที่ 1 - 8. ม.ป.ท., 2525.
- สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- สุนันท์ สังข์อ่อง. สื่อการสอนและนวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์,
2526.
- เสียง ชูสกุล. การทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความ
สนใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ จากการเรียนเป็นกลุ่ม เรียนเป็นรายบุคคล
โดยใช้บทเรียนโมดูลและการเรียนตามแผนการสอน สสวท. ระดับมัธยมศึกษา
ปีที่ 2. ปริญฐานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- โสภณ นิไชยโยค. การสร้างบทเรียนโปรแกรมวิชาภาษาไทยเรื่องโคลงสองสุภาพ
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, 2523. อัดสำเนา.
- โสภณ ธรรมรงวุฑย์. การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาและความสนใจ
ในวิชาภาษาไทยของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้หลักการเรียนรู้
เพื่อรอบรู้กับการสอนแบบปกติ. ปริญฐานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- อารีย์ เจริญพจน์. เปรียบเทียบผลการเรียนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.
โดยใช้การสอนแบบศูนย์การเรียนกับการสอนแบบปกติ. ปริญฐานิพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.

- Carlson, G. Robert. Book and the teen - age reader a guide for teachers Librarians and Parents Rev. and undated.
New York : Harper, 1971.
- Davis, Frederick B. Educational Surement and Their Interpretation. California : Wadsworth publishing Co., 1964.
- Dewey, John. Dictionary of Education. New York : Philosophical Library, 1959.
- Fan, Chung - Teh. Item Analysis Table. New Jersey : Educational Testing Service Prinction, 1952.
- Fry, Edward B. Teaching Machine and Programmed Instruction.
New York : McGraw Hill Book company, Inc., 1963.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. 3rd ed. New York : McGraw - Hill Book Company Inc., 1973.
- Haring, Norris G. Analysis and Modification of Classroom Behavior. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall Inc., 1972.
- Hawkes, Herbert E., E.R. Lindquist and C.R. Mann. The Construction and Use of Achievement Examination. Boston : Houghton Mufflin Co., 1963.
- Hurlock, Elizabeth Bergner. Adolescent Development. New York : McGraw - Hill Book Company, 1955.
- Kinder, James S. Audio - Visual Materials and Techniques.
2nd ed. New York : American Book Company, 1959.
- Lamb, William Glenwoad. "The Development and Evaluation of A Modules Designed to Ask A Wild Cognitive Variety of Question," Dissertation Abstracts. 36 : 6614 - 6615-A; April, 1976.

- Leith, G.O.M. and others. A Hand Book of Programmed Learning.
Alva Great Britain, Robert Gunningham and Sons, 1966.
- Mekinley, John and Robert M. Smith. Program planning : a handbook. Bloomington, Indiana : Community Serbices in Adult Education, 1955.
- Mehrens, William A. Measurement and Evaluation in Education and Phychology, by William A. Mehrens and Irvin J. Lehmann.
2nd ed. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1978.
- National Counsil of Teacher of English. The English language Art in the Secondary School. New York : Appleton Century - Crofts, Inc., 1956.
- Nunnally, J.C., Jr. Introduction to Psychological Measurement.
New York : McGraw - Hill, 1970.
- Page, G. Terry and J.B. Thomas. International Dictionaly of Education. London : Kogan Page Limited, 1977.
- Powell, Marvin. The Psychology of Adolescence. New York : The Bobles Merril Company, 1963.
- Ralph, Mayer. A Dictionary of Art Terms and Techniques.
New York : Thomas Y. Grawell Co., 1965.
- Schramm, Wilbur. The Research on Programmed Instruction : Annotated Bibliography Washington D.C. : U.S. Department of Health Education and Welfare, 1964.
- Scott, William A. and Wertheimer Michael. Introduction to Psychological Research. New York : John Wiley and Sons. Inc., 1962.
- Sheplps, E.P. and others. "Relationship of Study Havits and School Attitude to Acjhievement in Mathematics and Reading,"
The Journal of Education Research. 65(2) : 71 - 73 ;
October, 1971.

12/10/71
baw

- Sones, W.W.D. "The Comics and the Instructional Method,"
Journal of Educational Sociology. p. 238 - 239. December,
1944.
- Super, D.E. The Psychology of Career. New York : Harper and
Brothers, 1957.
- Stolurow, Lawrence M. Teaching by Machine. Washington, U.S.
Government Printing office, 1961.
- Thiagarajan, Sivasailam. Programmed Instruction for Literacy
Workers. Tehran : Hulton Educational Publications Ltd.,
1976.
- Thorndike, Robert L. and Hagen Elizabeth. Measurement and
Evaluation in Psychology and Education. 3rd ed. New York :
John Willey, 1969.
- Tisana, Tiansame. A Proposal for a Programmed Approach to
teaching Vocabulary and Spelling Skills in English as a
Second Language for the Fifth Grade in Chulalongkorn
Demonstration School Thailand. Unpublished Master's
Thesis Faculty of Chicago State, College California, June,
1970.
- Traw, William Clark. Teacher and Technology. New York : Meredith
Publishing, Company, 1963.
- Whitehead. Children's Literature Strategies of Teaching.
Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall, Inc., 1968.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางณัฏฐินี	ชื่อสกุล	เฉลิมสิน
เกิดวันที่	10 เดือนเมษายน	พุทธศักราช	2497
สถานที่เกิด		โรงพยาบาลราชวิถี (หญิง)	
สถานที่อยู่ปัจจุบัน		บ้านเลขที่ 40/1178 ถนนติวานนท์ ตำบลท่าทราย	
		อำเภอเมืองฯ จังหวัดนนทบุรี	
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน		อาจารย์ 1 ระดับ 4	
สถานที่ทำงานปัจจุบัน		สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ	
		กรุงเทพมหานคร 10300	

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2514	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนสาธิตเพชรบุรีวิทยาลัยสงฆ์
พ.ศ. 2516	ป.กศ.ต้น จากวิทยาลัยครูธนบุรี
พ.ศ. 2526	คบ. (วิชาเอกคหกรรมศาสตร์ วิชาโทอนุบาล) จากวิทยาลัยครูสวนดุสิต
พ.ศ. 2536	กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดบ้านโป่ง "สามัคคีคุณูปถัมภ์" อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2536 จำนวน 70 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 35 คน กลุ่มควบคุม 35 คน นักเรียนในกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป นักเรียนในกลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามคู่มือครู ใช้เวลาในการทดลอง 12 คาบคาบละ 50 นาที และใช้เนื้อหาเดียวกันทั้ง 2 กลุ่ม ดำเนินการทดลองโดยใช้แผนการวิจัยแบบ Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสอบถามวัดความสนใจในวิชาภาษาไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าสถิติที ($t - test$)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปมีความสนใจในวิชาภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยการใช้
บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนตามคู่มือครู

บทคัดย่อ

ของ

ณัฐินี เจริญสิน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา

มีนาคม 2537

A COMPARATIVE STUDY OF ACHIEVEMENT AND INTEREST TOWARDS THAI
LANGUAGE OF MATHAYOM SUKSA III STUDENTS THROUGH PROGRAMMED
INSTRUCTION AND THE TEACHER'S MANUAL

AN ABSTRACT

BY

NUTTINEE CHALERMSIN

A Presented in partial fulfilment of the requirements for the
Master of Education degree in Secondary Education
at Srinakharinwirot University

March 1994

The purpose of this study was to compare the academic achievement and interests in learning Thai Language of Mathayom Suksa III students through the programmed instruction and the teacher's manual.

The sample were to Mathayom Suksa III students of Wat Ban Pong "Somukkeedumpathum" School, Amphur Ban Pong, Ratchaburi Province during the second semester of the 1993 academic year. They were devided into 2 groups of 35 students in each. The experimental group was taught by the programmed instruction, whereas the control group was taught by the teacher's manual method. Each group was taught in the same contents for twelve periods of 50 minutes. The research design of the experiment was the randomized control group pretest-posttest design. The academic achievement test and the interest test in Thai language were used to collect the data and then the data was statistically analysed by using t - test.

The results of the study indicated that:

1. The academic achievement of the students in the two groups were significantly different at the .05 level.
2. The interests in Thai language of the students in the two groups were significantly different at the .05 level.